

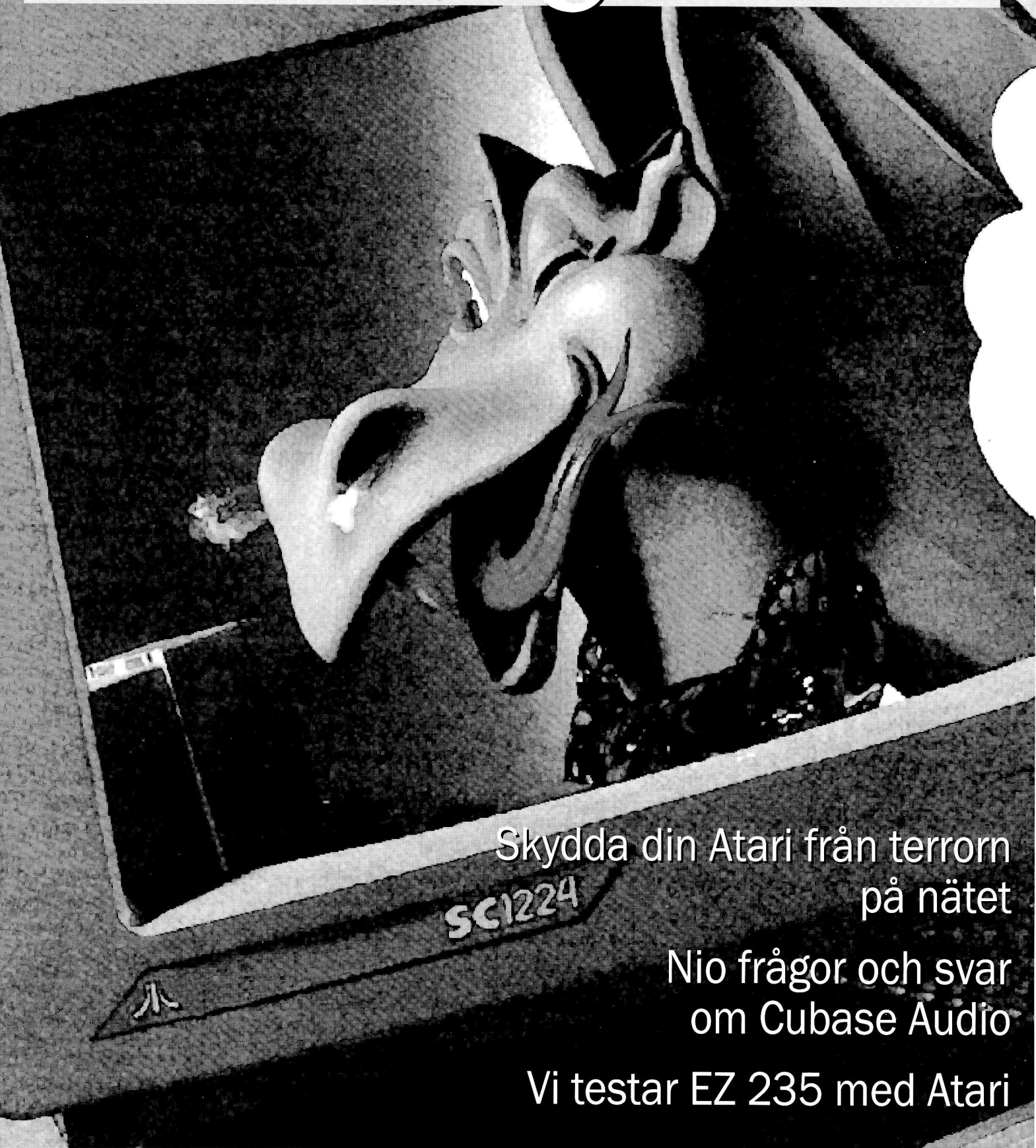
AtariMagasinet

Svenska Atariklubbens medlemstidning

Årgång 13

Nummer 2 1998

Juni

Skydda din Atari från terrorn
på nätet

Nio frågor och svar
om Cubase Audio

Vi testar EZ 235 med Atari

Dessutom: Corsair – Internetguide för Atari – Jaguarens historia – med mera...

Goda nyheter

Dåliga nyheter? Tänk dig följande: Din datortidning dimper ner i brevlådan och du går ut i hallen och hämtar den. På omslaget ser du en bild av en person med vanställt ansikte och sönderbrända ögon. Över bilden står texten **Bildskärm exploderade – förlorade synen**. Inne i tidningen kan man läsa mer om detta. Hela händelsen beskrivs så skrämmande som möjligt och i så generella ordalag som möjligt. Efter att du har läst texten är det meningen att du skall känna det som om exploderande bildskärmar är en mycket vanlig företeelse, något som inträffar var och varannan dag i samband med att man sätter sig vid datorn. En sak som dock *inte* nämns är hur man kan skydda sig mot problemet, nej snarare är det så att man skall känna det som om man inte *kan* skydda sig mot detta problem.

I vår tänkta datortidning finns det också en hel del artiklar om olika program. Det enda som man kan läsa om i detta fall är dock alla buggar som finns i programmen och hur dåligt de fungerar. Efter att ha läst dessa artiklar är det meningen att man skall uppleva det som om att *alla* program bara innehåller buggar och fel. Skulle det till äventyrs finnas några program som faktiskt fungerar tillfredsställande och är till nytta för användaren är man mycket noga med att inte nämna dessa program någonstans i tidningen.

En hel del hårdvara recenseras också i tidningen. Man kan läsa om kraschade hårddiskar, datorer som fattat eld eller blivit strömförande och liknande. Allt givetvis beskrivet i så skrämmande ordalag som möjligt och ingenstans får man veta hur man kan åtgärda problemen eller undvika dem. Näväl, efter att ha läst så här långt i min ledare har du väl börjat undra så smått om jag har förlorat förståndet och vart jag egentligen vill komma. Det är väl med andra ord dags att avsluta beskrivningen av min tänkta datortidning och gå vidare i texten.

Vart vill jag komma?

Skulle du kunna tänka dig att köpa eller prenumerera på en datortidning som i varje nummer hade ett innehåll liknande det jag beskrivet? Nej, jag tänkte väl det. Tror du att *någon* skulle vara intresserad av att läsa en datortidning av detta slag? Knappast. Skulle någon överhuvudtaget vara intresserad av att köpa en tidning, av vilket slag det vara månne, som till större delen bara hade ett negativt och uppskrämmande innehåll? Nej, givetvis in...

Men vänta lite! Det finns ju faktiskt en viss typ av tidningar som just har ett sådant innehåll. De kallas för dags- och kvällstidningar.

I dessa tidningar kan man till större delen läsa om allt hemskt som händer i vår värld, allt beskrivet i så generell form som möjligt och i så skrämmande ordalag som det går. Man brukar försvara sig med att man bara speglar verkligheten som den är. Detta är dock absolut inte sant. Vad man i själv verket gör är att spegla en mycket, mycket, mycket liten del av verkligheten. Just den del av verkligheten där allt negativt händer. Denna del lyfts fram och belyses och beskrivs som om den vore mycket vanligare och större än vad den är.

Man brukar ju också få höra att just dåliga och sensationella nyheter säljer lösnnummer, man ger bara folk vad de vill ha. Det är möjligt att så är fallet men det gör det inte bättre. Samma resonemang kan i så fall, med en något drastisk jämförelse, tillämpas även på en knarklangare. Fanns det inte folk som ville ha knark skulle han bli arbetslös. Han tillgodoser bara folks behov av droger. Jag menar att bara för att det finns ett behov av något gör detta det inte moraliskt försvarbart att tillgodose detta behov. Man måste också se till resultatet av ens verksamhet.

Vad skall man betona?

Betonar man negativa saker fäster man folks uppmärksamhet på dessa saker och tvärtom. Jag tror inte att allt negativt i vår värld skulle försvinna bara för att man slutade skriva om det men jag tror absolut att dessa saker så småningom skulle minska i antal.

Har nu detta någon koppling till Atari-Magasinet? Jo det har det såtillvida som att vi hela tiden har försökt hålla en mycket "Atari-positiv" profil i tidningen. Detta innebär inte, och har inte inneburit, att vi har varit okritiska i vår inställning till hård- och mjukvara. Men visst är det väl bättre att skriva om, och ge utrymme i tidningen till, program som fungerar bra än tvärtom? Och om någon skribent uppmärksammat något fel i hårdvaran har man ofta också fått en lösning på problemet. Allt detta har gjort att AM är en tidning som jag läst, och fortfarande läser, med stort utbyte och glädje.

Ja, det blev kanske en något udda ledare den här gången och jag är medveten om att en del av det jag skrivit kan uppfattas som ganska kontroversiellt. Vi har haft ganska tunt med insändare på sista tiden så skriv gärna in och håll med mig, eller tala om att jag har fel och varför.

ULF HÖGBERG

ATARI[®]

SUPPORTERS

COPSON DATA

Linköping
Tel 013-164104

DAGGSKIMMER

Malmö
Tel/BBS 040-182412

DISK1

Göteborg
info@disk1.se
Tel 031-180140
Fax 031-814305

HOLMERUP MUSIK

Malmö
repairs@hotmail.com
Fax 040-6113086

INDIGO2

Århus, Danmark
indigo2@cybernet.dk
Tel 00945-86-201655
Fax 00945-86-201204

LINE AUDIO

Rinkaby
roger@lineaudio.se
Tel 044-225496
Fax 044-225420

OSAB

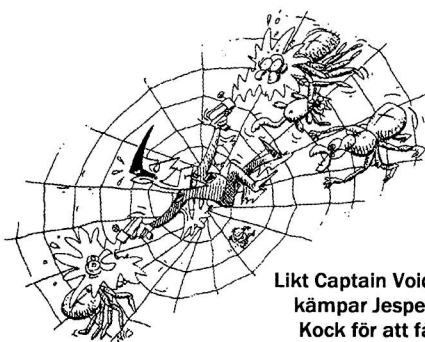
Göteborg
Tel 031-872620

Innehåll

AtariMagasinet nr 2 1998

Fasta punkter

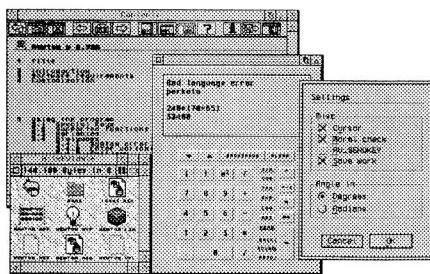
Ledare	2
Information	4
Tidningsdisken	4
Föreningsinfo	5
Nyheter	6
Gästkrönikan	27

Likt Captain Void
kämpar Jesper
Kock för att få
bukt med all
terror på nätet.
Läs mer på sidan
XXX.

NAS 98!

Visst är det så. Som besökare och medlem kan du få denna tidning direkt i handen. Fräsch ur tryckpressarna och med en hel del matnyttigt för den gode Atariägaren.

En kalkylator med inbyggd sensor för inhumant språk. Sidan XXX.

Knapp

Milles bidrag till "knappstandard" 8

Internetbok

200 sidor vägledning för atarister på internet 9

Gratis på Internet II

Uppföljning till förra numrets uppskattade www-artikel 10

E-post till Atari

Mille scannar i
mailprogramutbudet för Atari 12

Terror på nätet

Kocken informerar om reklam 16

Hades för alla

Våldsamma rabatter på datorer! 17

Erik Hälls program

Erik presenterar
en brokig programbukett 18

Newton

Miniräknare med språkkontroll 19

Nio frågor och svar om Cubase

Claes Holmerup redogör för
de vanligaste frågorna om Cubase Falcon 20

Corsair

Spelrecension av
originalspel till Falcon 21

Scart till Falcon

Martin Graiter följer upp förra
numrets artikel om ST/STe:ns
anslutning till olika skärmar med en dito om Falcon 22

EZ230 mot ZIP

Vi har testat ISyquesten mot
lomegas lagringsstation, ZIP-drive 24

Jaguarhemlisar

Vet du vad du inte vet om Jaguaren? 25

SAK

Svenska Atariklubben

är en ideell datorförening för Atariägare. Föreningen har ca 300 medlemmar i varierande ålder, spridda över hela Sverige. I Skåne, Örebro och Göteborg har vi dessutom lokalavdelningar. Vi vill genom information, kurser och liknande uppmuntra till ett intressantare och mer givande användande av Ataridatorer.

Vad du får som medlem

- * Hjälp och information via medlemstelefon. Hit ringer du och får direkt kontakt med någon i styrelsen.
- * **PD-bibliotek** (fria program) med ett stort utbud. Här finner du säkerligen det du söker, till låga priser (25 kronor/disk för medlemmar).
- * Extra förmåner i vår BBS, **STraight BBS**. Här tar du hem de senaste fria programmen, knyter nya kontakter och får egen epost-adress.
- * Den tidning du nu håller i handen, **AtariMagasinet**, fyra gånger per år. Tidningen är ditt klotterplank och inspirationskälla.
- * Möjlighet att delta i **kurser och temakvällar** hos lokalavdelningarna.

Hur du blir medlem

Vi har förutom vanligt medlemskap även familjemedlemskap, vilket gäller ett obegränsat antal personer om hela familjen använder Atari.

Ett års medlemskap	150 kr
Ett års familjemedlemskap	175 kr
Startdiskett	25 kr

OBS! För personer i övriga nordiska länder tillkommer 50 kr på grund av Postens avgifter.

Du blir medlem genom att sätta in pengarna på postgiro nr **491 75 44 - 1**. Ditt medlemskap varar i tolv månader från den dag vi får pengarna.

På grund av samordnade utskick kan det ibland dröja ett tag innan du får ditt första utskick, men ha tålamod – det kommer.

Välkommen med i Svenska Atariklubben!

KLUBBINFORMATION

Våra adresser

Svenska Atariklubben, Box 11416, 404 29 GÖTEBORG.
Tel: **031-709 76 34** Fax: **031-336 39 73** epost: **info@sak.nu**
Websida: **http://www.sak.nu**
Postgiro **491 75 44 - 1** för medlemsavgifter.
Postgiro **649 73 54 - 8** för PD-beställningar.

Lokalavdelningar

SAK/Skåne: Nevisborg 5C (2 tr), 245 45 STAFFANSTORP.
Tel: 046-25 02 65 (ordförande Jesper Kock).
SAK Örebro: Andreas Sjöö (sak_orebro@hotmail.com)
Tel: 0591-120 60

PD-biblioteket

Postgiro **649 73 54 - 8** för beställningar. Skriv tydligt vilka disketter du önskar beställa. Aktuell katalogdiskett kostar **15 kr**. Disketter kostar **25 kr** (30 kr) respektive **30 kr** (35 kr) för HD-disketter.

SAK:s BBS – STraight BBS

Tel: **031-336 39 73** (två linjer). Öppet dygnet runt, hela året. Totalt 1,8 GB hårddiskutrymme plus ett flertal CD-ROM-skivor i växlare som alla medlemmar har fri tillgång till. Möjlighet att läsa och skriva i Fidonet, NeST, Atarinet m. fl. nätverk. Programvaran är Octopus/Semper/Jetmail.

Funktionärer i styrelsen

Ordförande		
Mille Babic	atari@ebox.tninet.se	031-49 30 08
Vice ordförande/informationsansvarig		
Gunnar Mossberg	jennyb@tripnet.se	031-14 83 41
Chefredaktör		
Ulf Högberg	ulftage@tripnet.se	031-23 63 71
Kassör		
Jörgen Bergström		031-20 43 48
Sekreterare		
Per-Erik Peterson	pekkape@algonet.se	031-709 76 34
PD-ansvariga		
Sven Eriksson	svemp@algonet.se	031-87 26 82
Fabian Mossberg	gimleskolan@trollhattan.mail.telia.com	0520-66 13 33
Sysop		
Bertil Jägar	bjagard@algonet.se	031-44 42 19
Hemsideansvariga		
Jan Hollander	jan.hollander@ped.gu.se	031-51 80 85
Torbjörn Johansson (Pryo)	sealance@ebox.tninet.se	0707-20 59 46
Revisor		
Gunnar Karlsson		031-18 98 45
Övriga		
Rolf Johansson	rolf@johansson.com	031-82 50 73
Lars G Andersson	g.lars@goteborg.mail.telia.com	031-80 29 72
Timothy von Schedvin	timschedvin@hotmail.com	0520-66 14 18
Patrik Ahlénus		031-68 16 79

TIDNINGSDISKETT 2/98

Disketten kan beställas av alla medlemmar för en summa av **25:-**.

Sätt in pengarna på postgiro **649 73 54 - 8**

och skriv tydligt på talongen att du vill beställa diskett **2/98**.

Detta nummers tidningsdiskett innehåller...

två GEM-spel – Numbers2 och Mosaik, en klocka – Clock98 för MagiC/N.AES, helt nykomplierade JPEG-binärer för konvertering av bilder till olika färgdjup och format, samt Atari Utils, en bred samling patchar för TOS 1-3 och Execute som möjliggör körning av program parallellt med kommandotolk (Cli) som Mupfel, kräver multikörning.

SAK/SKÅNE I ROPET

Ordförande Jesper Kock tar sig ton

Jaha, vad händer nere i SAK/Skånes lokal då? Jo, vi har just haft ännu ett årsmöte i klubben, nämligen det tredje i ordningen. Tänk, ett tredje årsmöte. Det känns som om det var igår som vi satt hemma hos mig och bestämde oss för att starta en lokalavdelning. Tiden fullkomligt flyger iväg. Något som inte Atari-datorer gör tycker vissa personer (inga namn). Hur som helst, årsmötet förflöpte utan problem, trots det ringa antalet medverkande. Ändå så skickade vi ut närmare 50 kallelser. Sju personer kom! Så ni som bor i Skåne och läser detta och inte kom på årsmötet, dra er själva i örat med en kombinationstång och skrik högt "Aja, baja, detta skall jag inte göra om". (Fem minuters paus.) Såja, jag hoppas ni blev så röda om öronen att ni inte kan visa er ute på stan på flera veckor! Det finns *inga* bra skäl förutom bröllop och begravning för att utebli från en sådan stor händelse i Sveriges historia idag i verkligheten.

I övrigt blev styrelsen densamma förutom på en punkt. Min käre broder B. Kock blev vald till ny sekreterare. Vi har ju inte haft någon sådan sedan Dags tråkiga bortgång. Men nu är vi en komplett styrelse igen med mig som ordförande, min bror som sekreterare, B. Andersson som kassör samt S. Bornemark och C. Holmerup som suppleanter. Övriga i lokalen fick finna sig i att bara vara vanliga medlemmar. Och dom som viskade "ju fler Kockar desto sämre soppa" åkte vänligt men bestämt ut genom fönstret.

Kurser

Och vad gäller aktiviteter för framtiden så är det som vanligt träff i lokalen varannan måndag (ojämna veckor) från klockan 19:00 till 22:00 där vi mest sitter och snackar och tar oss en kopp kaffe samt ljuger en massa. Vi tog upp det här med kurser igen på årsmötet. Men det är så himla svårt att planera några kurser när vi inte vet vad ni vill lära er, kära skåningar. Och för det första så måste ni ju komma till lokalen, för vi kan ju inte gissa vad ni vill lära er. Vi i styrelsen vill gärna att ni tar ett vykort (gärna med löjligt motiv, till exempel Bill Gates eller någon annan PC-nörd) och skriver några förslag på

Fullt med utrustning och en massa Atari-logotyper i SAK/Skånes lokal.

vad ni vill lära er. Till exempel "jag skulle gärna vilja lära mig att plantera morötter". Eh, nja, nu var det ju inte riktigt sådana förslag som vi ville ha, men ni fattar säkert vad vi menar. Fukta sedan ett frimärke (helst inte med läpparna, för ni vet väl att det är kriminella som gör limmet) och skicka vykortet till: **SAK/Skåne, Nevisborg 5C 2tr, 245 45 STAFFANSTORP**, så blir vi så jätteglada så!

I övrigt så håller vi fortfarande på med vårt tidningsarbete (Atari Computing) och det planerar vi att fortsätta med så länge vi har prenumeranter. Ni som fortfarande inte prenumererar borde ta tag i kombinationstången än en gång och tänja örat några centimeter till! All information om hur man går tillväga för att prenumerera finns på vår hemsida för Atari Computing i Sverige:

<http://home1.swipnet.se/~w-12411/ac.htm> och ni som inte har tillgång till domedagsnätet kan ringa till B. Andersson på tel 070 - 622 85 56 för mer info.

Vår hemsida

SAK/Skåne har också en egen hemsida där ni hittar adressen till lokalen samt lite trevliga bilder på några av oss i sty-

relsen. Men bli inte rädda, vi ser farliga ut, men vi är fromma som små kissemissar! Hemsidan kan ni skåda på: <http://home1.swipnet.se/~w-12411/sakskane/>

Jaha, det var väl allt för denna gången. Nu är det säkert en massa skåningar som sitter där med släpande öron och skäms för att dom visar sig så sällan i lokalen. Och jag säger bara det, även om ni sitter och kör PC (baaahhrrggghh) nu, men fortfarande känner starkt för Atari, så är ni lika välkomna ändå. Vi tänker inte slå på er. Möjligtvis kastar vi gamla sviskon på er eller lägger en pruttukudde på stolen innan ni sätter er, men det är allt.

Ha en härlig fortsättning på era liv och glöm inte att klippa gräsmattan. ■

JESPER KOCK

hövding i SAK/Skåning. Ugh!

NYHETER

Redaktör

SEBASTIÉN GUSTIN
gustin@ce.kth.se

TIPSA OSS OM NYHETER!

Det är omöjligt att en människa vet allt nytt som händer i Atarivärlden. Vet du något som du tycker skulle vara av intresse för andra, skriv då genast via epost eller vanlig väg till klubbens adress. Tack!

JTS säljer Atari till Hasbro

JTS har sålt Atari till Hasbro, ett mycket stort amerikanskt spelföretag som bland annat har nytutgett det gamla kultspelet Frogger i 3D-version som har sålt mycket bra. Köpet av Atari har uppgetts kosta ca 5 miljoner dollar och den främsta anledningen till köpet sägs vara att Hasbro ville ha rättigheterna till Ataris alla gamla kultspel och resten fick man så att säga på köpet.

Det ryktas dock att Hasbro kommer att nylansera Lynxen som fortfarande är den tekniskt sett bästa handhållna spelkonsollen som finns i dag, så länge inte Sony kommer ut med sin handhållna konsol som sägs vara överlägsen Lynxen. Det ryktas också att Hasbro kom-

mer att stå för utgivningen och marknadsföringen av Projekt X (se tidigare nummer för mer info) och att man kommer att ge ut denna superspelkonsol under Atarinamn. Tyvärr verkar ingenting hända på Jaguarfronten, men Hasbro lär vara lite lättare att handskas med för utvecklare än JTS.

Angående datorfronten verkar ingenting nytt hända heller, men den fronten har ju övertagits och skötts mycket bättre av tredje-partistillverkare under en längre tid nu. Vad framtiden utvisar vet man inte för Ataris del, men det kan ju knappast bli sämre än med JTS som ägare. ■

ANDRA NYHETER I SAMMANFATTNING

Internet ICQ, som är ett populärt Internetprogram, sägs vara på gång för Ataridatorer, men utvecklingen kan behöva uppmuntras och vill du göra detta så skicka ett brev till antingen företaget Mirabilis som håller i rättigheterna på etam@icq.com eller till mannen som har åtagit sig konverteringsuppgiften, nämligen Christian Andersson på fultrion@alfaskop.net

Wensuite finns nu i version II med integrerad FTP, mail, news och web.

CAB är nu uppe i version 2,7 med bättre stöd för drag&drop-protokollet samt en bättre "hotlist". Det ryktas om att en Javakonsol håller på att utvecklas för CAB och om ryktena är sanna kommer surfningen att bli helt suverän!

Angående att Netscape har släppt sin källkod fri till Netscape Navigator går man och väntar på en Atarikonvertering, vilken dock lär bli hyfsat slö om man inte har minst en 68040 i sin burk.

Resvoir Gods håller på att jobba på en ny WWW-browser till Falcon kallad Godscape som bland annat kommer att klara skalbara fonter.

Manoeuvre är ett nytt franskt GEM-baserat strategispel som går att spela på Internet om man använder sig av Stik/Sting som klientprogram.

Ett nytt e-mailprogram kallat Infitra har släppts och väntas bli de facto standard med sin support för OLGA och med ett mycket snyggt och lättarbetat användarinterface.

ans Mr Boomer är en ny Bomber Man-kopia från franska Sector One som fungerar på ST och Falcon.

Ed Cleveland håller på med ett nytt spel som heter Final cup of tea 64 som är en blandning av NES-spelen Zelda och Final Fantasy som ska fungera på ST och Falcon. Han jobbar också på en kopia av Cannon Fodder som sägs bli mycket bättre än originalet.

Markus Binder har släppt Pushago som är ett nytt puselspel till Falcon.

X-moon det gamla lovande och bortglömda shoot-em-up-spelet till Falcon sägs vara klart till 90% och Resvoir Gods kommer att hjälpa till med de resterande procenten för att få spelet klart.

Nu när Id Software har släppt källkoderna till Doom fria har det snabbt släppts en konvertering till Falcon av Anthony Jaques och Patrice Mandin men hastigheten är inte mycket att hurra för på en standard Falcon. Därför kommer Bad Mood-teamet att försöka integrera sin egna förbättrade Doomkod in i origina-

let för att öka upp hastigheten och tillföra mer möjligheter. I och med att Doomkoden har släppts fri har den franska personen som också höll på med en Doomkonvertering till Falcon slutat med sitt arbete och han kommer nu i stället att samarbeta med Bad Mood-teamet.

Id Software har också nyligen släppt källkoderna till Descent (ett flyga och brattaspel i 3D) och det väntas en Atarikonvertering inom kort.

Svenska Nature (bröderna Gildå) fortsätter med sitt Lotusspel till Falcon och är nu uppe i version 7 plus någonting och spelet ser mer och mer lovande ut. Parallellt håller de också på att koda ett nytt RPG till Falcon som heter Lands of Fantasy. Spelet är helt i 3D och förväntas sätta DSP:n på hårda prov då alla nya rum som man beträder ritas upp i realtid.

Capy är ett nytt spel liknande Oxyd och Sokoban som nyligen släppts av YesCrew för alla Ataris med vissa Falconextensioner.

Corsair är ett nytt Falconspel från svenska Impulse och är baserat på ett gammalt kultspel på C64:an.

Och nu lite mer Resvoir Gods, kungarna av Falcon. De har släppt ett nytt patiensspel som heter Static och som är

ruskigt vanebildande. Deras nya Spyhunter-kopia Republic ska vara släppt när du läser detta. Resvoir Gods fortsätter också med nya emuleringsäventyr och nu har man fått för sig att göra NES-emulatorer och de spel som har släppts tills nu är: Ice Climber, Space Invaders, Super Mario Bros, Rainbow Islands, Tennis, Final Fantasy, Dig Dug, Megaman Lolo och Golf! Spelen är i originalutförande lite slöa på en standard Falcon men helt spelbara. Dessutom finns en hel del parametrar att ställa in för att öka hastigheten samt olika träningslägen, mm.

Svenska Ufoes håller på att jobba på ett fotbollsmanager-spel kallat Gem Manager för ST och Falcon.

Till Jaguaren har nu Telegames äntligen släppt kultspelet Worms, men desvärre har inte BattleSphere släppts ännu och spelet verkar komma ut någon gång i höst vilket är minst ett år för sent, men den som väntar på något gott väntar alltid för länge som ordspråket säger.

LOXO Concepts efterlängttade accelerator till Falcon med ett helt nytt moderkort sägs vara klar och några av de imponerande specarna är bland annat möjligheten till 256 MB RAM, Processorn som sitter på moderkortet är en 68040-kompatibel Coldfire 5307 som klockats i 64MHz och som är mycket snabbare än en ordinarie 68040 vilket gör att din Falcon blir ca 20 ggr snabbare. Bättre grafik får man också, bland annat möjligheten till 1024*768 i 16 färger. Priset sägs ligga på 3000 franska franc och med det priset har Afterburner 040 fått sig en allvarlig konkurrent.

Det ryktas att Wizztronics håller på att bygga en ny Atariklon med en 68060 eller kanske t.o.m. med en Power PC-processor som huvudprocessor och om detta realiseras och det blir en Power PC-processor kan jag säga att just nu kan man klocka dessa chip i 500MHz och då snackar vi om en TOS-klon med hastighet!

Stockholms Atari-förening går i graven

Ännu en Atariförening har gått i graven. Denna gång är det Stockholms Atari Förening, STAF, som blivit drabbad. Men hur bildades STAF egentligen?

Några SAK-medlemmar från Stockholm kontaktade SAKs förra styrelse angående att få starta en lokalavdelning i Stockholm. Detta skedde mellan åren 1991-1992, innan SAK bytte styrelse helt och hållet 1994. Stockholmsavdelningen var inte riktigt nöjda med hur SAK skötte sina förhållanden och bestämde sig för att bryta sig loss och starta en separat förening. STAF föddes ur ett missnöje med SAK. Men vad gjorde vi själva för att förändra SAK? Vi skrev om stadgarna tillsammans med den gamla styrelsen. Vi bortskaftade fri medlemsavgift för styrelsen. Vi avskaffade all kommersiell försäljning och fick genast förbättrat SAKs mycket dåliga förhållande

till återförsäljarna. Men vi fick aldrig tillbaka STAFs medlemmar till SAK.

Det enda vi nu kan hoppas på är att Mikael Jönsson, STAFs ordförande, kan hjälpa oss med ett utskick till sina medlemmar. Mikael själv kommer att bli medlem i SAK och vi har haft kontakt med honom då och då efter årsmötet 1993.

När det gäller antalet medlemmar i STAF så tror jag att det låg på 60 stycken som mest. Vi får hoppas att alla dessa finns nedskrivna så vi kan göra ett utskick och hälsa dem välkomna tillbaka till ett nytt SAK. Nytt och nytt. Det var fyra år sedan SAK bytte styrelse. ■

PER-ERIK "PEKKA" PETERSON
pekkape@algonet.se

Franska Centecs nya dator Phenix sägs nu äntligen vara i produktion och skälet till förseningen sägs vara att man kom på ett sätt att snabba upp minneshanteringen.

HD-driver är nu uppe i version 7,12 och stödjer nu Zip- och Jazzdiskar som ska klara att läsas och skrivas mellan Atari och Windows.

Graumtracker till Falcon har fått en rejäl upphottning med snabbare kod och bättre DSP-effekter.

Synergi har släppt en ny Chiptracker till ST och Falcon kallad ChipMon2.

Sentry håller på och kodar en emulator av Roland 303 till Falken och om ni undrar vad en Roland 303 är för något, så säger jag bara Aciiid. ■

SÉBASTIEN GUSTIN

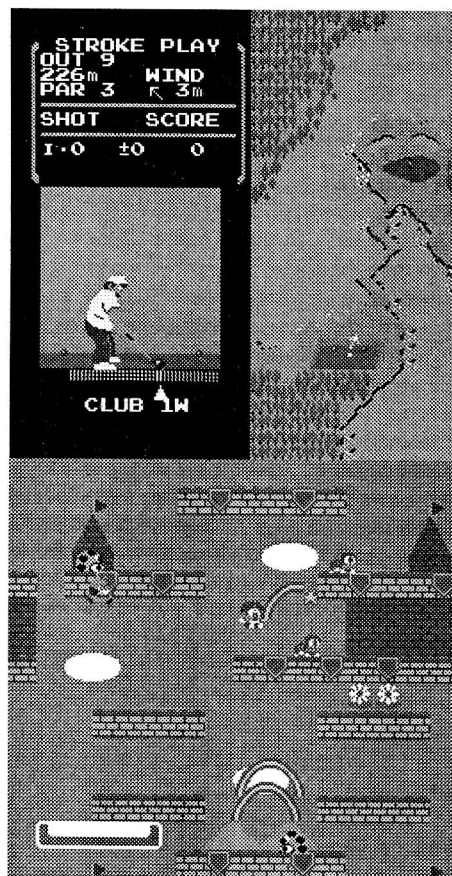
INTERNETADRESSER

Under denna adress kan du nu hitta Diskmaggie konverterad till html:
<http://www.users.zetnet.co.uk/maggie/>

Den gamla finns för tillfället kvar på:
<http://www.acs.bolton.ac.uk/~msg1css/maison.htm>

Dead Hackers Societys hemsida har bytt url till:
<http://wombat.ludvika.se/dhs/>

Jaguar interactive har bytt Url till:
<http://www.atarihq.com/interactive/>

Två av spelen till Resvoir Gods NES-emulator: Golf! överst, samt klassikern Rainbow Islands.

FRÅGOR&SVAR

Redaktör: Ulf Högberg

epost: ulftage@tripnet.se

Det har tyvärr inte inkommit några frågor till detta nummer av AM. Däremot fick vi in en liten korrigeringsfråga från Sven Bornemark till förra numrets frågespalt, vilken vi härmed publicerar.

Tack för en trivsamtidning!

På sidan 10 under Frågor & svar berättas, att det inte finns några externa kabinetter för IDE-drivar. Fel!

På sidan 30 i Dustins senaste katalog

salubjuds "Hårddiskabinett 3,5" IDE – extern modell" för 695:- plus moms.

Hur det förhåller sig med tillgång på lämpligt kablage mellan Falcon och nämnda kabinett, vet jag dock ej.

Vi tackar Sven för denna upplysning och hoppas vidare på att det kommer in lite fler frågor till nästa nummer. **Något** måste ni väl ändå ha att fråga om? ■

ULF HÖGBERG

Nu finns medlemsknapp att lägga på hemsidan

Jag har tagit fram en knapp ämnad att finnas på hemsidor hos SAK-medlemmar. Knappen pekar på SAK:s officiella hemsida och ovanför och under den finns diverse information jag skall beskriva här. Knappens ändamål och möjligheter är många, med den visar man inte bara medlemstillhörighet utan förhoppningen är att en intresserad förbispurfar skall finna nytta i att trycka på den och i förlängningen komma med i vår varma gemenskap.

Knappen (GIF-bilden) behöver inte laddas hem och sparas någonstans, det räcker att klippa ut någon av de fyra exemplen och klistra in dem i källskriptet, samt (viktigt) ändra medlemsnummer till det medlemsnummer man själv har och inte mitt som i källskriptet.

Texten ovanför knappen anger det medlemsnummer användaren av hemsidan har, det fyller man i själv och under knappen står i regel Svenska Atariklubben SAK. Varianter på detta finns, därav de fyra exemplen. En är att man står en lokalförening nära (exempel 2 och 3). Det gör att en del av texten också är en aktiv länk till den lokalavdelningen men knappen pekar fortfarande på SAK:s officiella hemsida. Det sista alternativet (exempel 4) är att om

man utför ett uppdrag åt SAK, så anges detta också.

Exempel 1: Standardutförande.

```
<P align="center">
<FONT face="Arial,Helvetica" size="1">
<B>Medlem 381<BR>
<A href="http://www.pedserv.
gu.se/janne/sak.html" target="_top">
<IMG width="88" height="31"
marginwidth="1" marginheight="1"
border="0" SRC="http://user.tninet.se/
~gcc561r/pics/gif/sak_now.gif" alt="SAK
Now!"></A><BR>Svenska Atariklubben
SAK<BR></B></FONT><BR>
</p>
```

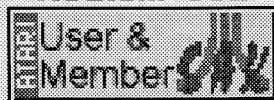
Det finns även exempel för medlemmar SAK/Skåne och SAK Örebro nära, samt för medlemmar med någon form av uppdrag åt SAK, exempelvis kassör, webmaster osv.

Ett steg längre att gå för att sprida föreningens existens är att man helt enkelt anger, i signaturfiler för e-post, att man är medlem. Enligt följande kan sista raden i signaturfilen skrivas:

Medlem 381 Svenska Atariklubben SAK ■

MILLE BABIC

Medlem 381

Lokalavdelning SAK/Skåne

IT har ett rum för alla

En av Internets många möjligheter är att kunna chatta ("prata") med varandra. Detta gör man oftast i realtid i ett WWW-baserat chattrum (ibland

SEBASTIEN GUSTIN
nås på
gustin@ce.kth.se

delvis Javabaserat, men där kan vi Atari-gare än så länge inte vara med, då ingen WWW-browser till Atari än så länge stödjer Java), via IRC (Internet Relay Chat), i WWW-baserade konferensareor (chatten, sker då inte i realtid men syftet är det samma) eller via mailinglistor (så kallade exploders, en e-mailadress som man skriver till och som sedan skickar brevet vidare till en hel massa personliga e-mailadresser, kan ej heller betraktas som riktig chat då denna metod ej heller sker i realtid) samt i viss mån ICQ.

Hur fungerar det då att chatta? Tja principen är ju att man pratar med varandra fast på elektronisk väg och oftast använder man sig av ett alias som igenkänningstecken. Det fungerar så att alla chatställen eller IRCkanaler är uppdelade i olika intresseområden och dessa är faktiskt i princip obegränsade. Så gillar man Atari finns det kopiöst med ställen där man kan diskutera med eller fråga likasinnade om sin favoritdator. Ilivilliga personer sållas dock oftast bort hyfsat snabbt då varje area brukar ha en så kallad moderator (en person som har administrativt ansvar för att arean fungerar) som ser till att dessa personer förpassas vidare därifrån ut till någon annanstans i cyberrymden.

För er som vill skaffa nya vänner är dessa olika areor ett ypperligt tillfälle att finna dom och det finns faktiskt folk som har mötts på chatten och slutat i kyrkan. Själv har jag träffat en massa nya och trevliga personer på chatten som fysiskt befinner sig bland världens alla fyra hörn. Det är mycket lärorikt att möta människor från olika kontinenter, då jag märker att fastän vi är från olika bakgrunder så går det ändå alldeles utmärkt att samsas. Jag vill påpeka att våra kära Ataridatorer duger alldeles utmärkt att chatta på och då chatten oftast består av mest ren text duger t.o.m. de simplaste modellerna av TOS-datorer. Så vad väntar ni på, ge er ut och skaffa nya kontakter och vänner, chatten har rum för alla! Och kom ihåg att när du möter nya människor på nätet, försök att göra som man borde bete sig när man fysiskt möter människor: att bemöta dom på det sätt man själv vill bli bemött. Jag lovar dig att då är det mycket lättare att få nya vänner och kontakter! ■

Fullmatad Internetbok för Atari

Vad är då detta? Jo, en bok som jag fick upp ögonen för när jag såg en annons om den i senaste numret av Atari Computing. Helt sonika beställde jag en för att utröna om denna bok kunde vara till någon hjälp för mig, men framför allt för Er läsare. Därav denna recension och så får ni utröna om den är värd ett köp. Min åsikt får ni i slutet av denna text.

Boken kommer i ett robust häfte på ca 200 sidor. Här behandlas bland annat installation och användning av de program för e-mail som fanns tillhanda när boken skrevs och det samma gäller för Cab (WWW-browser), Newsie (program för e-mail, news och ftp) samt många mer program av dessa typer. IRC (Internet Relay Chat) och Telnet (terminaluppkoppling över Internet) beskrivs också utförligt. I stort sett finns som sagt alla program till Atari inom området Internet representerade och det är endast de nyaste

programmen som ännu ej finns med i boken (innehållet i boken uppdateras givetvis på regelbunden basis för att innehålla det "senaste").

I appendixet till boken finns exempel på script till STiK, STinG och Oasis/Ice för att underlätta uppkopplingen mot Internetleverantören och det anser jag är till stor hjälp då till och med vi erfarna Internetanvändare på Atari kan få stora problem med dessa script. Boken innehåller också information om hur man ska bete sig mot andra på nätet (så kallad Netiquette) och en rolig lista på allmänna smileys, exempelvis :-). Boken innehåller givetvis mycket mer än detta men det får ni ta reda på själva.

Så vad är då mina slutsatser om denna bok? Tja, den är faktiskt lite tråkigt skriven, men väldigt korrekt och humor kan man ju hitta någon annanstans. Som referensbok och framför allt för nya Internetanvändare på Atari

anser jag att den är outhärlig. Med tanke på priset som ligger på sju pund, plus post och paketering, tycker jag att du ska köpa denna bok genast om du har intresse för Atari och Internet. Om du inte har intresse så köp den ändå och jag garanterar att intresset ökar markant efter läsningen. Kom i håg att i vår krympande Atari-värld gör kontakter via Internet med andra Atari-användare att Atari-världen inte känns lika liten. ■

SEBASTIÉN GUSTIN

USERS GUIDE TO THE INTERNET FOR ATARI

Pris: 10 brittiska pund

Skicka pengar eller check till:

R. E. Golding
95 Washford Farm Road
Ashford, Kent. TN23 5YA U.K.
Tel: + 44 (0) 1233 633177

RADANNONSER

Radannonsering är gratis för alla medlemmar i SAK. Sätt in en annons om du vill sälja, byta, köpa, knyta nya kontakter eller skänka bort en HADES till redaktionen. Endast försäljning av enstaka program och hårdvaru-exemplar får förekomma. Programmen måste vara original, och det ska tydligt framgå i annonsen. Håll din text kort! Vi förbehåller oss rätten att refusera eller korta ner annonser. Skriv, ring, faxa eller skicka epost med din annonstext. Adress på sidan fyra. Allt för få verkar ta tillfället i akt – du kan nå nära 1000 Atarianvändare med din annons. Många köper fortfarande gamla program och datorer!

KÖPES:

Atari Falcon köpes, även kul saker till Portfolio. Johannes Ivarson, tel: 0383 – 191 88.

Behöver du:

- reparera din Atarimaskin?
 - köpa musiktillbehör till Falcon?
 - komplettera din studio?
 - få CD gjord på demolåtarna?
 - CD-backup på din SCSI-hårddisk?
- Det finns ljusning i vintermörkret!**

NY WEB-SIDA FÖR ATARIANER!!!
<http://home5.swipnet.se/~w-51781/service/>

OBS! Specialerbjudande finns på web-sidan - missa det inte!

Nu när Mr Data Syd har lyft på hatten för sista gången för Atari-ägare, tar jag över försäljning och service själv. Eftersom jag inte har så mycket tid över - p g a många andra engagemang - kan jag tyvärr inte hantera detta per telefon, utan enbart genom e-mail eller fax. Kan du inte maila eller faxa, går det även att ringa till mitt jobb (040 - 97 44 00). Jag kan inte ta det under arbetstid, så du måste lämna nummer som jag kan ringa upp. Dessutom dröjer det troligen några dagar innan jag hinner ringa tillbaka.

Holmerup Musik

e-mail: repairs@hotmail.com

fax: 040 - 611 30 86

Det bästa i livet är GR@TIS

Som vi kunde berätta i förra numret, finns mycket på Internet som är gratis. Denna gång synar Martin Graiter gratisleverantörerna i sömmarna.

Förra gången berättade jag om olika nyttiga gratistips för Internet. Denna gång ska vi gå lite mera in på djupet och se hur mycket av det löftesrika som uppfylls i verkligheten. Även ytterligare nya tips kommer att nämnas.

Först SBBS2. Tyvärr verkar SBBS2 ha haft stora svårigheter med att komma igång med sitt gratisabonnemang. Det kom ett brev nyligen som förklarade alla bekymmer man haft, inte så intressant för den vanlige användaren egentligen, men ändå trevligt att man fick en förklaring. Senaste budet är i alla fall att SBBS2 bör ha lyft när du läser detta. SBBS2 har en mystisk klausul som säger att man måste surfa åtta timmar per månad. Mitt tips är att detta bara är snicksnack, tror knappast någon blir avstängd pga att han inte varit uppkopplad länge nog. Men skulle det verkligen stämma tycker jag att SBBS2 högaktningsfullt kan flyga och fara.

Flashbacks Internetabonnemang fungerar utmärkt, delvis. Diskussionsgrupperna verkar släpa efter betänkligt. Rätt ofta är det svårt att komma in på modempoolerna, speciellt under kvällar och helger. Misstänker att Flashbacks modempooler och övriga kapaciteter tagits till i underkant. Flashback erbjuder ingen support alls och bör därför vara den erfarne hackarens alternativ. Är du inte haj på inställningar så välj något annat. Även om jag inte nämnde BIP (Bottnia Internet Provider) i förra artikeln, pga att det bara går att surfa med IE och PC, så hade jag tecknat mig för ett abonnemang för att testa. Tja, BIP funkar normalt bra, man kan göra allt utom just att surfa på hemsidor, om man är atarianvändare. Dock var det ett längre uppehåll på flera veckor vad gäller posthantering-

en, vilket är helt oacceptabelt. Struntar du i "surfande" kan BIP vara något för dig.

Oden

Oden, den gamle vikingaguden, har fungerat bäst av alla gratisfirmor. Men Oden är ju egentligen en kommersiell leverantör som erbjuder gratisabonnemang bara under begränsad tid, nämligen tre månader. Meningen är väl att man ska lockas till att fortsätta sitt abonnemang även efter gratisperioden. Dock måste jag kritisera Oden för slarv. I flera fall har man skickat lösenord som inte stämmer till folk. Helt onödigt av en firma som "håller på med data". Dessutom har man struntat i att uppge namnet på nyhetsservern, som *inte* är news.odense.se som man skulle kunna gissa, utan news.taide.net

istället. Detta har inte rättats till trots påpekanden.

En ny kandidat på gratis-scenen har under tiden dykt upp, Utfors Datakommunikation. Firman ligger i Uppsala och erbjuder en "smalvariant" av Internetanslutning, utan e-post, utan egen nyhetsserver, etc. E-post går att få för 25:- per månad, en tämligen onödig utgift med tanke på att man kan få ett gratis POP-konto på At Home, eller på tyska GMX, eller hos ett antal andra gratisleverantörer. Utfors modempooler har 020-nummer, men det innebär *inte* att man bara betalar en markering per uppkoppling! Taxan är normal lokaltaxa på 23 öre/minut, hälften under kvällar och helger (om inte Telia

WEBADRESSER

SBBS2

www.2.sbbs.se

Bottnia Internet Provider

www.bip.net

Oden

www.odense.se

Utfors

www.utfors.se

At Home

www.at.home.se

GMX GmbH

www.gmx.net

Peo Sandholms gratisförteckning

<http://www.rit.se/~peo/guide/>

Nokia

www.nokia.se

Geocities

www.geocities.com

På www.2.sbbs.se kan du få gratis abonnemang.

hinner höja innan artikeln kommit i tryck). Man kan inte teckna sig för abonnemang på sajten utan måste hämta hem ett PDF-dokument, som kan läsas av Acrobat Reader på PC eller av senaste versionen av Papyrus på Atari. Det går också bra att skicka efter pappersvarianten av anmälningsblanketten, adressen står på hemsidan. Blanketter kan också fås av mig, skicka ett adresserat och frankerat kuvert till min adress (se förra numret) och blanketten kommer bums! Eventuellt kommer det att finnas blanketter i klubbkalkalen i Göteborg också. E-postanmälningar och fax duger inte, Utfors vill ha din namnteckning (och personnummer) på papper.

At Home

Medan du väntar på att få bekräftelse på ditt abonnemang kan du passa på att fixa ett POP-konto hos At Home, som visst drivs av Microsoft och DN i altruistiskt syfte. Det går också bra att surfa iväg till Tyskland och teckna sig ett POP-konto hos GMX GmbH, viss kunighet i tyska är att rekommendera. Det kan vara av intresse för den paranoide att *inte* ha en adress baserad på en svensk server. Svensk lag gäller inte i Tyskland och vice versa. Men inte bara lag, utan eventuellt maktmissbruk från myndigheternas sida träffar dig mycket svårare utanför rikets gränser! Du väljer själv om din adress ska sluta på .de eller .gmx, ".de" indikerar Tyskland, medan ".gmx" mest låter som en fräsig cykelmodell.

Egentligen spelar det ingen roll hur din adress ser ut, du kan alltid skaffa dig ett alias på exempelvis Inname eller Bigfoot. Något som alla stackars Telia-abonnenter borde fundera över.

Givetvis kan du helt strunta i att skaffa dig ett POP-konto, om du istället vill sköta din post på någon av hemsidorna som nämndes i förra artikeln. Detta är dock ingen smart lösning om man är uppkopplad via modem och betalar sin teleräkning ur egen ficka. Både långsamt och dyrt! Den som vill ha plats för hemsidor behöver inte heller vara lottlös, Utfors erbjuder även sådana, till en kostnad av 50:- per månad för 5MB, eller upp till 50MB för 200:- per månad. Även detta är en onödigt utgift då man ju kan få gratis härbergering i varje avkrok av cyberspace. Titta exempelvis in på Peo Sandholms förteckning över gratis utrymme på webben för hemsidor. Gissningsvis är inte Utfors den sista i raden av gratisleverantörer, redan hörs rykten om internationella leverantörer av Internet-

tjänster, à la IBM Net, men utan den höga kostnad som IBM:s fina (utan ironi!) abonnemang innebär. Tror inte det är mycket mening att lista ytterligare web-baserade eposttjänster här. De som nämnts i förra artikeln håller fortfarande måtten. Vissa har köpts upp av andra, nej inte av andra, av Microsoft, men det påverkar knappast användbarheten för gemene man. Varför kom jag att tänka på ett avsnitt av Star Trek (originalserien) där en jättelik trätt far fram i rymden och tuggar i sig planeter på löpande band?

E-adress i telefonkatalogen

Vill du kostnadsfritt ha med din e-adress i telefonkatalogen? Skicka ett brev till:

kundservice.kalmar@infomedia.telia.se.

Du får en skriftlig bekräftelse från Telia efter några dagar. Sunets faxtjänst har testats rejält nu, servicen funkar inom hela Sverige, men inte utomlands. Provade att skicka till Schweiz och England, men det gick inte. Har man Sunet-konto funkar det även utomlands. Det verkar inte som om man kan skicka svenska tecken i sina e-brev-fax, märkligt med tanke på att Sunet ju är svenskt. Vidare hade jag fel då jag trodde att faxarna inte skickades mitt i natten. Det gör dom! Tänk på det ifall du skickar till privatpersoner. Mottagaren av Sunets faxar får alltid ett försättsblad och därefter e-brevet utskrivet med 76 teckens bredd, typsnittet är Courier med fast teckenbredd. Bra att veta om man tänkt sig någon speciell formatering på sitt meddelande. 7-bitars ASCII alltså! Inget faxande om "Gör så här" eller François Mitterand!

Vill man skicka e-post till fax för faxnummer utomlands, kan det vara värt att titta på följande URL:

<http://www.tpc.int/>

Låt oss se på ett exempel på hur man skickar fax via e-post genom TCP (The Phone Company). En engelsk firma som erbjuder diverse banktjänster, Scope International Ltd, annonserar i Time Magazine och uppger faxnummer +44 1705 631322. Plustecknet innebär i normala fall att man ska slå sitt lands uppkopplingsnummer mot utlandet före det uppgivna numret, i Sverige är det 009. Alltså slår man: 009 44 1705 631322. Men detta gäller om man använder en riktig faxmaskin. Vill man skicka via TPC skriver man istället ett e-mail med följande adress:

remote-printer.Scope_International

@441705631322.iddd.tpc.int

Vilket skickar ett fax adresserat till Scope International (understrecket

omvandlas automatiskt till ett mellanslag) på faxnummer 1705-631322 i England. Precis som hos Sunet skickas ett försättsblad och därefter själva innehållet i e-brevet. Inga ääö här heller! Man kan ha ovanstående e-adress som mall i sitt epostprogram, det enda man behöver ändra är namnet och faxnumret. Alla länder täcks inte, se vilka på sajten.

Fax och annat via Nokia

En annan gratis faxmöjlighet är att använda sig av Nokias tjänster, där man även kan skicka SMS och e-post lika gratis.

Man ska också kunna leka med en emulering av en Communicator 9000i på samma sajt. Har inte testat detta själv, men det kan väl vara kul att prova. Den tidigare nämnda gatewayen för SMS i Sydafrika fungerar bra, men vid hög belastning "decimeras" meddelandena, dvs det kan hända att just ditt meddelande *inte* skickas. Sydafrikana är i alla fall justa och talar om det, så att du inte går och tror att någon fått ditt meddelande när detta inte hänt. Internet erbjuder även möjligheten (för den prylgalne) att få varuprover och reklamartiklar i överflöd, men det är utanför denna artikels egentliga tema. Tänk på att om du tillhör en förening eller kyrka eller annan filantropisk sammanslutning kan du "tigga dig till" ett gratisabonnemang även hos de kommersiella leverantörerna! Men det är nog lite som med vanligt tiggeri, man ska kunna med.

Avslutningsvis kan man konstatera att gratis inte bara innebär sparade slantar, utan att man ofta får finna sig i att saker och ting inte kommer igång, inte fungerar eller fungerar sporadiskt. Dessutom kräver gratistjänster mera av användaren, han eller hon ska ha kunskaper om hur man konfigurerar själv, utan hjälp från någon supportavdelning. Användaren ska också gärna kunna pussla ihop ett komplett Internetpaket av olika delar som alla kommer från olika håll; modempool hos Utfors, e-post hos GMX, hemsidor hos Geocities, nyhetsserver hos Oden. Gratis på Internet innebär alltså även engagemang, kunskaper och våghalsighet! Med andra ord tar det fram det bästa inom oss. Surfa lugnt! ■

MARTIN GRAITER

graiter@starmail.com

Skicka elektronisk post med Atari

Det finns ett flertal program för att sända och ta emot e-post med Atari, under STinG/STiK eller PPP-Connect. Mille Babic berättar.

Det har visat sig nu att Atari och kompatibla datorer är lämpliga att användas för tjänster på Internet. Detta är ett användningsområde väl lämpat för nästan samtliga modeller. Artikeln kommer att beröra de grafiska e-posthantlarna som nyttjar STinG/STiK eller PPP-Connect för seriell uppkoppling till Internet. Det finns givetvis andra sätt att sända e-postbrev med en Atari, där andra program används än de som nämns här. Jag tänker närmast på terminalprogram kopplade till BBS:er eller UNIX-servrar, samt specialanpassade lösningar för FidoNet m.m.

Internetleverantörer som medger seriell anslutning (modem) med TCP/IP mot hemdatorn med hjälp av SLIP/SLIRP är idag inte många, även UNIX-konton börjar stängas för gemene man. Man har byggt upp supportavdelningar som endast stödjer PC och i viss mån Mac. Detta är tursamt nog inget problem för att använda en Ataridator, protokollet PPP som medger inbyggd komprimering och felkontroll kan köras med STinG och kommersiella PPP-Connect. MiNT/MiNT-net har även binärer som ordnar en sådan anslutning. Den senaste versionen (1,15) av Peter Rottengatters STinG har äntligen gjort programmet stabilt, där även de uppdaterade modulerna spelar en avgörande roll. En jämn och beroende på modem snabb dataström gör att de stödjande applikationerna kommer till sin fulla rätt. STinG är även lättare att konfigurera än den var förut.

Jag kommer inte heller att beröra

STinG så mycket i artikeln, men en tumregel är att till de stora Internetleverantörerna, konfigureras STinG med användning av PAP och inte ett login-script. Man bör heller inte redigera inställningsfilerna manuellt, då detta sköts av STinG Dialer och de CPX-moduler som följer med. Möjligtvis kan man sträcka sig till att ange diverse miljövariabler typ e-postadress och webbläsare, om man inte har ett skrivbordsalternativ eller operativsystem, som direkt kan sätta miljövariabler för hela datorsystemet. ROUTE.TAB är den enda filen man kan redigera manuellt, där man ställer anslutningssätt till ett TCP/IP-baserat nät, exempelvis om man kör en Falcon/TT med porten Modem 2 eller gateway/nätadress för ett Ethernet-nätverk. STinG är inte heller ännu kompatibel med MiNT-beroende system, som MultiTOS eller N.AES. Kommersiella PPP-Connect följer med paketen CAB 2,6/Fiffi och även tillsammans med Emailer. Den sköter om samtliga inställningar för Internettjänster, då exempelvis Emailer inte behöver ha egna funktioner och dialogrutor för brevservrar, e-postadresser och login.

AntMail

Det finns ett antal olika applikationer nu

för hantering av elektronisk post och fler är på ingång. AntMail av Dan Ackerman, som var det första att köras med STiK har avstannat i utvecklingen, version 0.7.9 är från juli 1996. Den är ändå funktionsduglig och kan användas klanderfritt med STiK eller STinG.

NEWSie

NEWSie av John F. Rojewski är däremot ett nästan komplett Internetpaket. Programmeraren har lyckats med konststycket att baka in hela fyra av de mest använda tjänsterna på Internet. Basen ligger dock i hantering av elektronisk post, som att meddelanden kan hanteras via multipla brevlådor och som artiklar på Usenet News. Programmet har även kompletta funktioner för filöverföring på nätet, exempelvis anslutningar till FTP-servrar där man kan ladda hem det senaste i sharewareväg, eller mot den tilldelade server man fått för administrering av den egna hemsidan. Med versionerna 0,86 och 0,88 har även den textbaserade webbläsaren tagit form, den är fortfarande i sin linda, men är funktionsduglig. Programmet är flerspråkigt, där jag själv har tagit fram den svenska resursfilen och de snabbvalshjälpstexter som ingår. Man byter inte längre namn på RSC-fi-

WEBADRESSER

Officiella adresser till programmen:

Infitra

<http://www.worldaccess.nl/~koenrad9/index.htm>

aMail

<http://www.pwp.cz/atack/products/amail.html>

NEWSie

<http://www.primenet.com/~rojewski>

MyMail

<http://www2.tripnet.se/~erikhall>

ASH EMailer

<http://members.aol.com/ashinfo/infos/infoemai.htm>

AntMail

<http://www.netset.com/~baldrick>

Marathon

<http://dc2.uni-bielefeld.de/atari/emarathn.htm>

namn och adressbok. Man markerar en persons namn och väljer <Ctrl> S och i dialogen sänd brev sätts personens namn och e-postadress. Programmet kommer att kunna administrera flera konton än ett samtidigt, med egna inställningar för login/lösen, brevserver, etc, för varje konto. En egenskap, som Internetleverantörer lovordar för att man skall använda MS Outlook. Här blir det väldigt enkelt att administrera, som i mitt eget fall där jag har ett s.k. familjepaket med fem e-postadresser utan att jag kan ordna forward till ett konto, då leverantören hänvisar till, just det... Denna funktion är tyvärr avstängd i betatestversionen, där endast ett e-postkonto kan användas. Det går givetvis att använda denna funktion med MyMail och NEWSie också, om man ändrar i inställningarna för konto. Det är en onödig omväg, men man behöver inte låta STinG eller STiK ringa upp ånyo när man byter konto, som i fallet med PPP-Connect. Programmet körs med hjälp av STinG eller STiK.

ASH Emailer

Ett paket från Application Systems Heidelberg i Tyskland, innehållande e-postprogrammet och PPP-Connect för en anslutning mot Internetleverantören. Företaget är mest känt för att de har rättigheterna till operativsystemet MagiC, webläsaren CAB och skrivbordet jinne. Systemkraven för programmet är just det att det fungerar bara med PPP-Connect och bara under MagiC. En tidsenlig och modern layout används av programmet där man logiskt skapat enkelhet med bl.a. knappar i varje GEM-fönster som styr de tillgängliga funktioner som gäller. Grundfönstret är det som visas vid uppstart, i den vänstra delen syns de meddelanden som finns i den aktuella mappen, exempelvis personliga brev. Där ligger samtliga brev i vald kategori, hämtade, lästa och även utgående som väntar på att sändas. De skiljs sinnrikt åt genom en liten ikon framför brevraden och man har här även möjlighet att välja färgtext för att skilja breven åt, exempelvis rött för utgående brev, grönt för lästa och kanske gult för nya olästa. Även bakgrundsfärg kan sättas, något som påminner om kommunikationsprogrammet CoNnect, för att jämföra. Högra delen visar själva brevinnehållet för det meddelande som är markerat till vänster.

Programmet är också kapabelt att läsa och skicka inlägg till News och för att skilja dessa två Internettjänster åt,

kallar man vanliga e-postbrev för "personliga meddelanden" och artiklar för News för "offentliga meddelanden". I programmet kan man skapa egna mappar för att exempelvis sortera meddelanden efter kategori, avsändare, etc. Dessa mappar kan sedan också användas av det sinnrika filtreringssystemet som finns. Exempelvis kan alla meddelanden från en viss person skickas till en skapad mapp för personens meddelanden istället för inkorgen. Filterfunktionen är konfigurerbar på olika sätt, man kan exempelvis radera brev utan att de hämtas om ärendemeningen innehåller minst ett dollartecken eller ordet sex, precis efter eget önskemål. Denna funktion har många fördelar, själv skickar jag nyhetsmeddelanden från Torget, Passagen och Tripod till deras mappar, då jag läser dem med svalt intresse. Detsamma gäller för nyhetsgrupper. Man kan ställa in att Emailer bara skall hämta hem inlägg från comp.sys.atari.st som innehåller orden CAB, STinG eller NEWSie i ärendemeningen och varför inte alla brev som kända profiler skickar till News som Peter Rottengatter, Magnus Kollberg, etc.

Från början visas avsändare med endast e-postadress i den vänstra delen av programmet, detta kan ändras till avsändarnamnet istället eller snabbvalsnamn om man lägger in personen i adressboken. En annan inbyggd filtreringsfunktion är den som visar brevhuvuden. Ett brevhuvud innehåller ju en mängd data om bl.a. de brevserverar som administrerat brevet, tidsangivelser, adresser, e-postprogram, etc. Istället för att helt utstänga brevhuvudet eller visa hela denna informationsmassa, kan man istället tala om vad som skall visas. Själv har jag aktiverat avsändare, ärendemening och använt e-postprogram för att jag är nyfiken på vilka applikationer folk använder. En rätt nyttig funktion. Tre signaturfiler kan användas. Det finns tyvärr några nackdelar med denna första version av programmet. Egentligen finns Emailer v1,0 i två olika versioner, en från 14 dec 1997 och en från 22 dec. Nackdelarna (tycker jag) är att artiklar måste hämtas hem till datorn och lagras på hårddisken för att man överhuvudtaget skall veta att de finns. Man kan alltså inte hämta hem en lista eller ett innehållsindex från News och sedan välja att läsa de brev man tycker verkar intressanta. En annan nackdel är att Emailer inte sätter radbrytstecken vare sig automatiskt eller om man trycker <Return>. Programmet formaterar texten bra i

dess eget GEM-fönster och det finns till och med en liten knapp (med två ögon) man kan trycka på och verkligen se radbrytstecknen, för de finns tillgängliga tills man skickar brevet. Konstigt egentligen. Detta vållar inga problem om mottagaren satt radbrytning på i sina inställningar (PC), men användare av NEWSie kan inte göra detta. Utan att överdriva kan man påstå följande: detta program är idealiskt för kommunikation till PC-användare, svenska tecken stämmer, inbyggd MIME, etc, men gör livet svårt för mottagare som kör Atariprogram, om de inte använder Emailer förstås. Resursfil för ASH Emailer finns på svenska, jag har själv fått tillstånd att översätta programmet och sätta ut resursfilen på min hemsida för hämtning. Båda versionsresurserna av Emailer 1,0 finns där.

aMail

En färskling bland e-postprogrammen, som fyller tomrummet efter program som använder sig av MiNT/MiNTnet. Programmet är framtaget av tjeckiska attack, som ligger bakom ftp-programmet aFTP och här bör man också ha installerat OLGA och en AES större eller lika med v4,0. Modern till utseendet, använder sig av ikonknappar, sliders och delade fönster. De vanliga förekommande funktionerna finns där, MIME, UUE, Base64, stöd för POP3 (ingående brev) och SMTP (utgående) och användardefinierade (flera) e-postkonton samtidigt, samt filtreringsfunktioner.

Marathon Mail

En e-posthanterare av Jens Heitmann, som kommer att ingå i ett alldeles speciellt Internetpaket från tyska M.u.C.S. Paketet är idag känt som Draconis Web Package där webläsaren går under namnet The Light of Adamas. Allt bygger också på en alldeles egen TCP/IP-stack med stöd för både SLIP och PPP. Marathon stödjer multipla brevkorgar, MIME, bifogade filer och en utgående brevkorg. Den är även kompatibel med MultiTOS, MagiC och NVDI. Under nuvarande utvecklingsfas är programmet fritt att använda. En stark fördel för paketet är att det har mycket låga krav på datortyp och internminne. ■

MILLE BABIC

Zen & The Art of Atari Maintenance

Detta lilla kåseri tillkom en grådimmig måndaxmorgon och kan följdaktligen innehålla vissa logiska kullerbyttor. Det har egentligen ingenting med zen-buddism att göra. Faktum är att det är tveksamt om det har så mycket med ataridatorer att göra heller för den delen, men det är i alla fall en liten anekdot.

Eftersom jag har ett förflutet i bilbranschen så har jag den egenheten att jag jämför datorer med fordon. Det är måhända en dålig parallell (jag vet att föregående ord stavas med fyra "l", men jag tycker det ser fult ut, så jag brukar använda tre), men det är i alla fall en. För att undvika upprörda känslor tänker jag inte berätta vilket fordon jag liknar min kära 1040 STe med, men det är inte en japansk MC i alla fall.

Jag har en polare som hade en Norton motorcykel i många år. Det var en vacker motorcykel – rakad, lite Xtra försprång, mycket Xtra chrome, motiv-lack etc. mao lite småchopprad i största allmänhet. Dock fanns en hel del originalprylar kvar, t ex styre och motor. Gamla engelska motorcyklar kan ha vissa egenheter för sig, exempelvis behöver man efterdra samtliga bultar och muttrar var femte mil om det ska finnas lika mycket saker kvar när man stannar som när man startade. Det är också oklokt att åka längre än till Burger King utan verktygslåda.

Om man pratar med en ägare till en engelsk motorcykel som är äldre än 20 år kommer han eller hon sannolikt att berätta gamla minnen om äventyrsfyllda färder på mer än tio mil, eller den gången dom drog en Kawasaki ZXFSRTQ vid ett rödljus på Sveavägen. Ägare till gamla engelska motorcyklar är ofta sympatiska individer men kan ibland bli något tjatiga, speciellt om dom är berusade. Detta kompenseras definitivt av det faktum att jag aldrig träffat någon som åker omkring med Scud-missiler eller Tomahawk-robotar gömda i packväskorna. Vill man få stopp på svadan finns ett enkelt knep – man frågar om Ljudet.

Ljudet från en engelsk motorcykel av

äldre årgång är nämligen mycket speciellt. Frågor om Ljudet resulterar ofelbart i det faktum att ägaren i fråga vill att man följer med ut i garaget och Lyssnar. Beroende på personlig teknik och motorcykelns trimningsgrad behövs det vanligtvis mellan fem och 15 kickförsök innan underverket startar, men när hon (alla fordon är av kvinnligt kön) väl startat slipper man konversera och kan njuta av Ljudet. Man hjälper ägaren att efterdra lite lösa insexbultar och ler i samförstånd.

Min polare hade alltså en Norton med bra finish. Det fanns bara ett problem med henne, hon ville inte starta. Han sa att det berodde på tändnings-systemet men det tror jag inte på. Jag tror hon var sur. Varför vet jag inte riktigt, men någonting måste man tro när man pratar med ägare till engelska motorcyklar.

De sista fyra åren stod hon parkerad i hans kök med en kastrull under oljeträget. Detta kan verka något märkligt, men han har ett stort kök och det var alltid trevligt att komma dit en mulen novemberkväll, sätta sig på motorcykeln, blunda och drömma att det var en ljummen dag i maj och man åkte på en liten skogsväg.

Portade topplock och MIDI-koppling

Själv har jag haft ett antal motorcyklar genom åren som jag skulle kunna skriva ett par rader om, men det gör jag inte eftersom detta ju är en datortidning.

När jag var ung så bytte jag en Volvo 142 i MiNT condition mot en Ford mustang som hade sett bättre dagar. När den rullade av bandet i detroit satt det en sex-cylindrig motor och en automatisk växellåda i den. Detta tyckte personen jag bytte med var tråkigt så han hade satt dit en 302 Mach I V8 med portade topplock och en fyra-växlad manuell v-låda i stället. Tyvärr så hade han inte bytt kardan och bakaxel så dom gick av i bland – oftast vid dom mest olämpliga tillfällen. Men den hade MIDI-koppling.

Det var inte den mest lysande bilaf-

fär jag gjort men jag kan garantera att det Lät tungt. Hon var väldigt trevlig att köra om man inte svängde eller bromsade för häftigt eller ofta och log tillräckligt mycket när polisen frågade varför bakdäcken stack ut sju centimeter utanför skärmkanterna. Mängden reservdelar i bagaget gjorde dock att vikt-fördelningen blev något bättre än original.

Min polare som hade en Norton sålde den för en tid sedan till en entusiast. Kort därefter köpte han en 133 pentium PC med en massa Gb och tillbringade merparten av sin fritid med att smurfa omkring på nätet. Jag fick hans e-post adress som han enligt uppgift "var på väg att installera efter några små justeringar i konfigurationen". För två månader sedan skickade jag ett e-brev för att muntra upp honom.

Jag har fortfarande inte fått något svar.

En kväll när han var och hälsade på mig frågade han vad det var som brummade. "Brummar de?" sa jag och kollade TV:n och disk-maskinen utan att upptäcka något onormalt. "Det kommer därifrån" påstod han bestämt och pekade.

"Jaså, det där" sa jag. "Det är bara min gamla Megafile 60".

JÖRGEN BERGSTRÖM

PS.

För Er som har modem och är trötta på nätet kan jag rekommendera en tur till någon av dom förnämliga BBS'r som supportar Atari där man kan hitta mycket roligt – jag har bl a hittat ett prg vid namn Hueckel (tar bara 38k packat) med följande korta beskrivning av användningsområdet;

"Calculating molecule orbitals for pi system with the HMO theory".

Jag använder det varje dag.
DS.

Så skyddar du din Atari mot terrorn på nätet

Reklam i e-postlådan från totalt okända adresser, erbjudanden om porr och övrig så kallad spam blir allt vanligare på Internet. Här får du veta hur du skyddar dig.

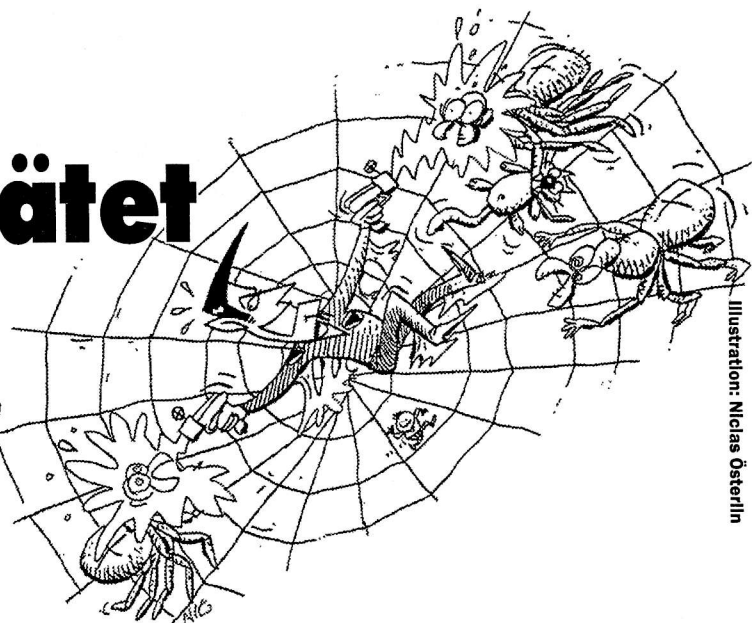

Illustration: Niclas Österlin

Jag har sedan många år tillbaka varit ansluten till diverse nätverk via min BBS. FidoNet, AtariNet, NeST, BlackNet, Tel3Net och FujiNet är några av de nät som jag varit mest aktiv i. För ca ett och ett halvt år sedan skaffade jag mitt första Internetabonnemang på Tele2. Till min fasa upptäckte jag inom en ganska kort tid att nivån på språket och diskussionerna var betydligt lägre än i något av ovanstående nätverk. Jag skyllde snabbt på att det antagligen berodde på den enorma massanslutningen av "vanligt" folk som skedde pga alla dessa 1-kronas Internetpaket som fullkomligt belamrade hyllorna på snart sagt varje bensinmack. Det fullkomligt kryllade av folk som skrev med STORA BOKSTÄVER i brev, och än värre dessa "fjortisar" som skrev med BLAnDadE BoKstÄvEr och kallade sig för Coola dudez. Tvi attan för dessa!

Reklam

När den värsta bensinmackshysterin lagt sig verkade läget lugna ner sig betydligt. Framför allt i alla de tusentals nyhetsgrupper som finns ute på nätet. Internetflugan kom av sig lite och vi som hållit på med datorkommunikation i många år pustade ut och fick antligen lite nytta av nätet. Då plötsligt slog nästa bomb ner, e-postreklamen! Det fullkomligt dräller in reklam och annat skräp i ens e-postlåda nuförtiden. Tiggarebrev från USA, information från företag som man aldrig ens hört talas om, kvinnor som erbjuder sin kropp via telefon (hur nu det skall gå till) via svindyra telefonnummer i Singapore.

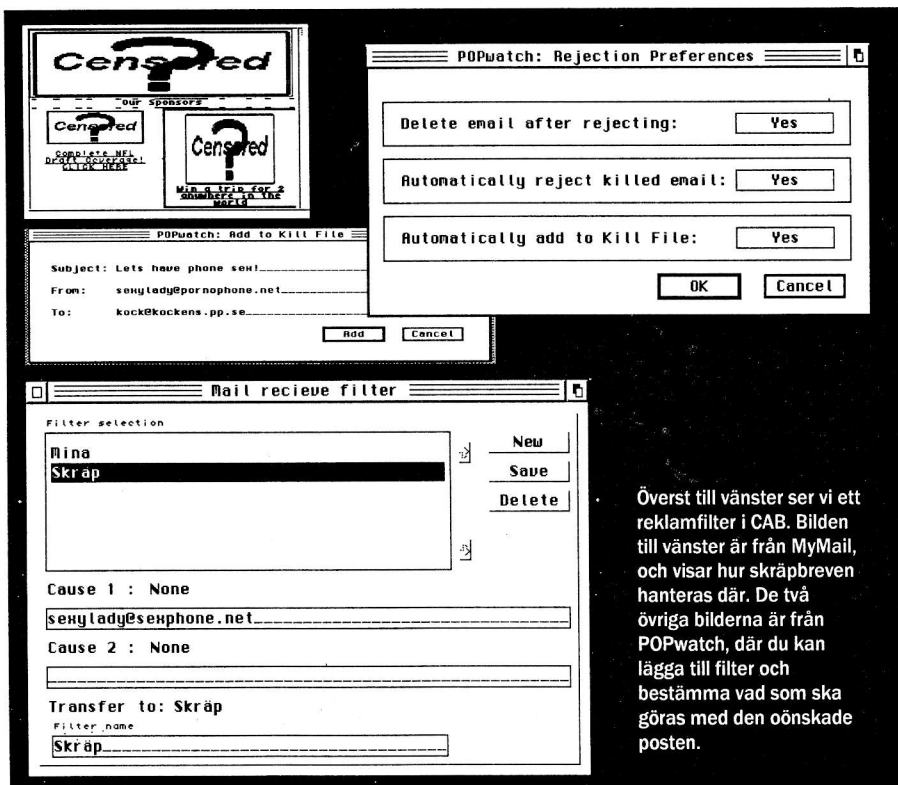
Tänk om alla dessa kvinnor hade uppvaktat en i verkligheten istället. Då hade kompisen som hänger mellan benen varit som en uttorkad skinnhandske vid det här laget.

Hur som helst, det är egentligen ens eget fel. Så fort man fyller i sin e-postadress någonstans på nätet sitter det genast en massa gamar och roffar åt sig den för att kunna skicka ut all denna meningslösa reklam. Så försök att fylla i så lite uppgifter som möjligt på nätet.

Och måste ni göra det så skaffa er en gratisadress via t.ex. Hotmail och använd denna när ni fyller i beställningar mm på nätet. Då är det enklare att sortera bort oönskad reklam.

Skydd

Men hur skyddar man sig då mot denna reklam på sin Atari. Jo, det finns redan ett par bra e-postprogram med inbyggda filter där man kan sortera bort e-post från vissa personer och

Överst till vänster ser vi ett reklamfilter i CAB. Bilden till vänster är från MyMail, och visar hur skräpbreven hanteras där. De två övriga bilderna är från POPwatch, där du kan lägga till filter och bestämma vad som ska göras med den oönskade posten.

företag eller post med ett visst ämne. Ett sådant program är Mymail av Erik Häll. Där kan man döpa en katalog till t.ex. Skräp (se bilden) och därefter automatiskt sända dit post som man inte vill ha. Ett annat program är PopWatch av Gary Priest som egentligen inte är ett fullständigt e-postprogram, utan ett program som ligger och bevakar om man får ny e-post, och sedan kan man välja om man vill hämta hem den, eller låta den ligga kvar på servern. I detta program finns också ett bra filter som helt enkelt automatiskt både flyttar och raderar den post man inte vill ha (se bild).

Webben

Men hur gör man för att undvika all reklam på World Wide Web då? Jo, det har utvecklarna av CAB fixat på ett mycket smart sätt. Istället för att ta hem alla dessa oändligt många reklamfiler från sponsorer mm som ligger på många hemsidor, så visar istället CAB upp en bild med ett frågetecken och texten CENSORED på det ställe där reklamen skulle ha visats (se bild). Detta kallas för "Advertising filter" och fungerar mycket bra. Man kan själv välja vilken reklam man vill ta bort (t.ex. all reklam från LinkExchange och andra liknande webbtjänster) med ett enkelt handgrepp och man vinner massor av tid på detta när man surfar eftersom det går betydligt snabbare att

hämta censurbilden på hårddisken än vad det gör att hämta reklambilden från nätet. Så det går faktiskt att undvika den allra värsta reklamen även med en Atari. Visst, det slinker alltid in lite ändå, men betydligt mindre sedan man började utnyttja alla dessa finurligheter som finns i dessa program. Visst kan det kännas lite smickrande ibland med brev där vackra kvinnor vill ha ens kropp (läs pengar), men inte flera gånger om dagen. Det finns ju gränser även för en viril 30 åring.

Program

Ovanstående program finns att hämta på alla välsorterade Atari-BBSer i Sverige och på diverse FTP-arkiv på nätet. Hittar ni dom inte så kan ni slå mig en signal så fixar jag dom till er.

Ha det bra och surfa lugnt. ■

JESPER KOCK

SysOp på Kockens BBS,
tel: 046 - 25 02 56. Hemsida:
<http://home1.swipnet.se/~w-12411>
eller come.to/kockensbbs

Problem, frågor, tips eller kritik?

Ring till

medlemstelefonen:

031-7097634

Har du möjlighet att skicka
e-post kan du göra det till
pekkape@algonet.se

Staten kan ge dig billigare Hades

Det är nu möjligt för alla som verkligen vill, att äga en Hades. Riksdagen har, enligt LapPower, godkänt hyrköpsavtal mellan arbetsgivare och anställd, som innebär att hyressumman för en ny dator dras direkt från den anställdes bruttolön. Alltså före sociala avgifter och inkomstskatt! Det innebär att för de med 30% i inkomstskatt blir datorn 55% billigare jämfört med att köpa direkt för sina skattade pengar. För den som har 55% i marginalskatt blir rabatten hela 78%!.

Det här erbjudandet från staten gäller givetvis inte enbart PC-maskiner utan alla typer av kontorsdatorer. Om den anställda vill köpa en dator som ute i handeln kostar 18.750:- inklusive moms, blir den verkliga kostnaden om datorn köps via arbetsplatsen 8.316:- vid 30%-ig marginalskatt och 5.112:- vid 57%-ig marginalskatt. Rena dumpningspriserna alltså.

De båda kolumnerna i tabellen kommer sig av att i det dyrare fallet (företaget tjänar på det hela) den anställda inte får del av de minskade kostnaderna för sociala avgifter. I det billigare fallet (företagets förtjänst = 0) får den anställda tillgodoräkna sig även den insparade kostnaden för sociala kostnader.

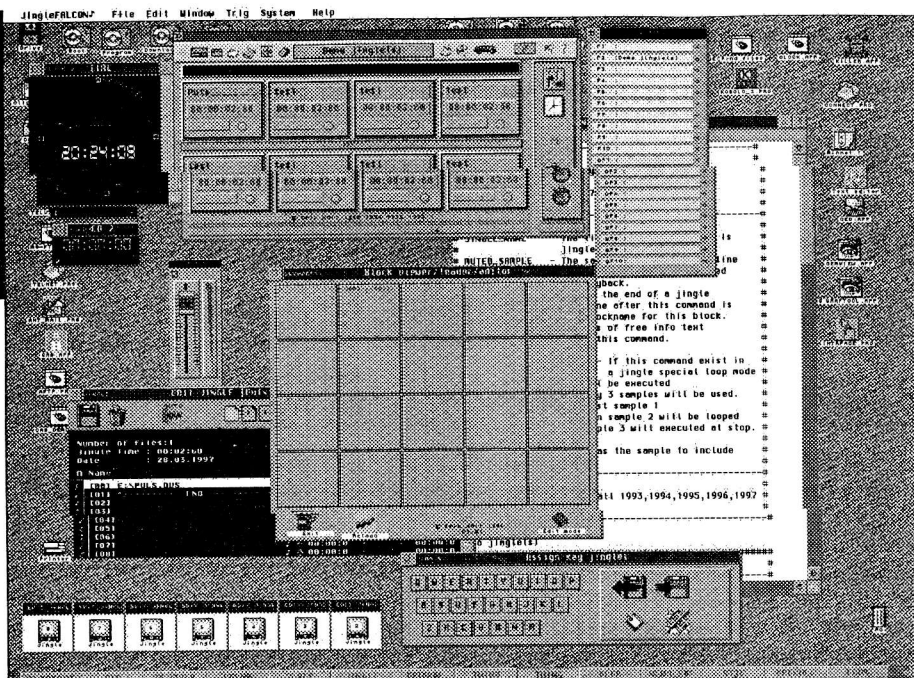
LapPower satsar stor på detta upplägg och har riktade utskick till företag. Detta skatteerbjudande gäller givetvis även de som vill köpa Hades, Medusa, C-Lab Falcon och Milan. Så passa på alla ni som vill köpa er en kraftfull maskin. Vem vet hur länge det här erbjudandet varar. ■

JONAS MÖLLER NIELSEN

UTRÄKNINGSEXEMPEL

Lönebikostnader i procent (arbetsgivaravgifter m.m.)	40%
Hyrestariff (månadstariff i % av kontantpris)	3,09%
Datorns pris exklusive moms	15.000:-
Datorns pris inklusive moms	18.750:-
Månadskostnad vid 36 månaders avbetalning	638:-/mån
Finansieringskostnad per månad exkl. moms för företaget	464:-

Den anställdes marginalskatt i procent	30%	57%
Bruttolöneavdrag räknat från nuvarande lönenivå	464	331
Företagets förtjänst i kr per månad	185	0
Den anställdes verkliga datorkostnad/månad	324	231
Den anställdes verkliga datorkostnad totalt	11.664	8.316
	8.316	7.164
		5.112

Antagligen Eriks största projekt (och ett av de första): ett jingelsystem för Falcon.

Program för Atari är det gott om

Detta är några av de program som Erik Häll har skrivit för Ataridatorer och Atarikloner.

En synnerligen arbetsam man!

MyMAIL: Brevklient för Atari och kompatibler. Har ett modernt grafiskt gränssnitt som kräver en AES som klarar färgikoner typ Magic, N.AES eller Falcons TOS. Klarar att packa upp de flesta filer som skickas med ett brev, även från program som kodar breven fel som till exempel Microsofts Outlook Express. Man kan direkt klicka sig till en webblänk i ett brev utan att behöva klippa ut länktextern. Programmet har en inbyggd textredigerare för breven men den är väldigt buggig i skrivande stund. Stora mailinglistor är något programmet klarar, Mille Babic brukar använda programmet för sina nyhetsbrev. Det finns så många funktioner och nya kommer hela tiden så det är svårt att skriva om alla. Enklarest är att ladda hem programmet och testa det. Pris: gratis.

JingleFALCON: Program för att spela och administrera jinglar och reklam på små och medelstora radiostationer. Programmet har många användbara funktioner och finesser för en liten radiostation. Liknande program för PC kostar ca 20.000:- och kräver en Pentium 200MHz MMX och ca 64 MB RAM. Detta klaras av en Falcon på 16 MHz med 14 MB RAM. Endast för Falcon. Demoversion finns på min hemsida. Pris: 1500:-

PnP: Driver för plug and play för TOS-datorer med ISAbuss (Hades/Milan). Programmet ser till att väcka alla PnP-kort som finns i datorn. Sedan läser det av deras resurser och med hjälp av detta försöker sedan programmet att initiera korten men inga drivrutiner laddas. Detta program gör samma sak

som ett BIOS med PnP eller Windows 95 gör med korten i en PC. Endast en liten drivrutin har skrivits för detta (se Sndpatch). Endast Hades/Milan. Pris: gratis

Sndpatch: En liten drivrutin/patch som lurar Hades att tro att den är en Falcon tillsammans med ett soundblasterkort. Ej klar men fungerar delvis med volyminställningar mm. Endast Hades med Soundblaster eller kompatibelt kort. Pris: gratis

Mixer: Mixer som gör att man kan ställa nivåerna på ett soundblasterkort. Endast Hades med Soundblaster eller kompatibelt kort. Pris: gratis

LedCLOCK: En liten klocka som jag tagit fram för radiostationer. Sekunderna presenteras som små prickar runt tiden. Pris: gratis

Hades Cache: En liten patch som fixar en del problem med Hadeskachen. Hades har en tendens att slå av cachen för vissa program och speciellt när ett program kör så kallade trådar. Programmet ser alltså till att slå på cachen vid programstart och programslut för att datorn inte skall kännas som en PC. Endast Hades. Pris: gratis

Killer: Ett litet smidigt program om man kör med multitasking typ N.AES. Om ett program hänger sig utan att avslutas kan man genom att starta Killer och klicka med musen döda programmet vars fönster man klickar i. Programmet sänder en signal till programmet ifråga som definitivt dödar det vilket kan vara farligt. Det går även att döda desktop, det är bara att klicka i desktoppen. Alla TOSmaskiner Pris: gratis

Cstatist: Program för de som programmerar i C. Programmet kör igenom ens C-filer och räknar antalet rader och lämnar en liten loggfil om vad det räknat ihop. Alla TOSmaskiner Pris: gratis

Fastflag: Detta program sätter flaggan fast load på programfiler. Alla TOSmaskiner. Pris: gratis

Redraw: En liten accessory som bara har en enda liten uppgift, nämligen att rita om skärmen. Bra när något program spelat allan med skärmen. Alla TOSmaskiner Pris: gratis

Mer info finns på min hemsida vilken är <http://www2.tripnet.se/~erikhall/>

ERIK HÄLL

Newton kalkylerar enkelt under GEM

Svensken Mikael Folkesson har gjort en grafisk kalkylator som kan användas under MagiC.

Men det gäller att använda den seriöst och med självdisciplin.

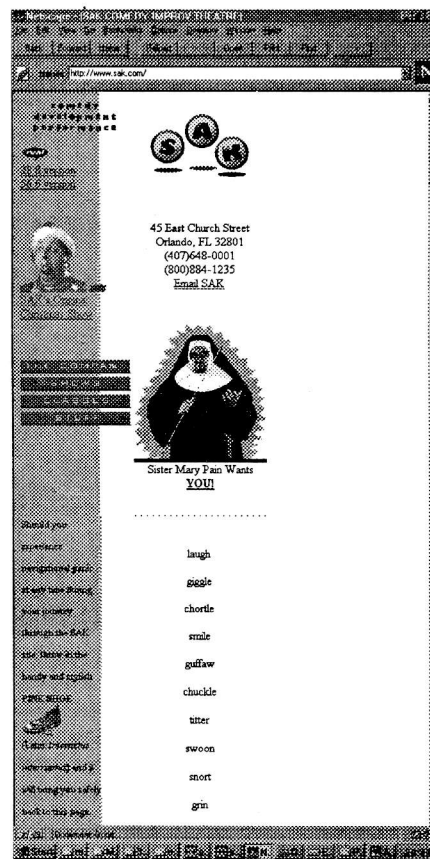
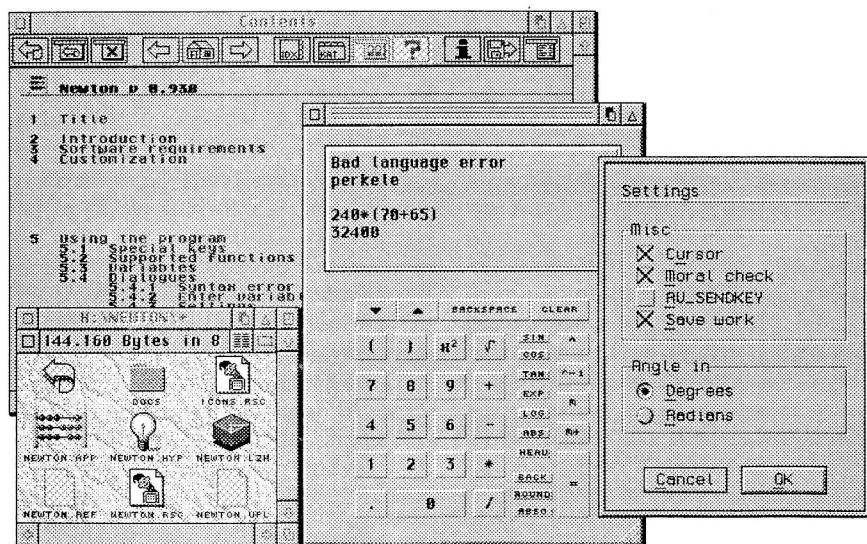
Vill du utföra beräkningar och avancerade funktioner (operatorer, logaritm-funktioner och avancerade statistiska funktioner)? Själv har jag länge saknat en godkänd, men enkel räknare under de skrivbord jag provat. Det har bara inte funnits någon GEM-räknare att hitta, där jag enkelt kan starta och summa mina räkningar för postgirering. Att ladda Atari Works kalkylator är ju löjligt för detta sammanhang.

Newton är anpassad för MagiC, NVDI v3 eller bättre, en xFSL-teckensnittsväljare och den är bäst lämpad för en upplösning på åtminstone 640x480 med 16 färger. Har man dessutom BubbleGEM installerat i systemet, så finns realtidshjälp införd med dessa trevliga pratbubblor. Det går även att istället köra Trouble Bubble EPX-modul via Freedom2. Hjälp finns även en hypertextdokumentation för ST-Guide, bara att trycka på Help-tangenten så aktiveras hjälpen. Vissa inställning för kalkylatorn kan även göras med tangentkombinationen <Ctrl> O.

Det gäller att använda räknaren seriöst och med självdisciplin. Varför? Jo, den har nämligen en kontroll inbyggd för språkbruk. Den säger ifrån när man skriver bl.a. "perkele", "scheisse", m.m. utifall sammanställningen av månadens räkningar har passerat smärtgränsen. Har själv hittat ett tiotal sådana ord och det lär finnas fler.

Jag frågade Mikael om han har fler planer på att skriva andra GEM-program och han svarade mig att "Först och främst tänker jag fortsätta med Newton ett tag till. Tanken var den att den även skulle kunna visa grafer och göra lite andra roliga saker som att skriva ut. Nu var jag dock utan dator i fyra månader vilket försenade det hela. Men det är klart att om jag får tid över senare så kommer jag nog att skriva några program till." ■

MILLE BABIC

SAK i USA – inte det man väntat

Visst finns SAK även i USA, men inte som datorförening. Vad jag hittade när jag slog an www.sak.com i min webbläsare var mer utav Bornemarks kaliber.

I Orlando, USA, finns ett lite annorlunda teatersällskap som kallar sig SAK. Deras idé bygger på vad de kallar en ny genre av teater, som kombinerar affärsvärlden med kulturvärlden. Hur det nu går till. Ensemblen har funnits i över tjugo år. I augusti 1977 hade de sin första föreställning på the Minnesota Renaissance Festival. Deras första, riktigt lyckade, föreställning gjorde de dock i juni året efter i Colorado om man får låta sig ta intryck av gruppens kommentarer.

Medan vi får dra oss med den inte så internationella adressen www.sak.nu, har alltså teatersällskapet i USA registrerat .com-domänen. Surfa dit och ta intryck!

ROLF JOHANSSON
rolf@johansson.com

Nio frågor och svar om Cubase och datorer

Claes Holmerup får många frågor om Cubase Audio för Falcon, om varför det ena och det andra inte fungerar. Till detta nummer har han summerat några av de vanligaste problemen.

Hej och välkommen till en liten frågestund om musik och Falcon.

Efter min artikel om SCSI i förra numret, fick jag ett tips om att det finns Ethernetadapters för SCSI och att någon i Tyskland håller på att göra program för att kunna hantera det på Atari. Detta kan ge möjlighet till nätverkskoppling och kanske rentav Internet över kabel-TV. Helt klart något som är intressant att bevaka utvecklingen av, eftersom alla nätverkskopplingar till Atari jag har hört talas om tidigare har låst upp andra portar på datorn.

Eftersom jag nyligen har bytt jobb har jag på grund av utbildningar och annat inte haft tid att skriva någon egentlig artikel, men eftersom jag ofta får frågor från alla världens hörn angående Cubase Audio på Falcon (CAF) och annat musikrelaterat, har jag här valt ut några av de vanligaste frågorna så att även du kan ta del av dem. Det kanske kan lösa problem som du inte har vågat fråga om själv...

På tal om det så är du som vanligt välkommen med alla musik- och datorrelaterade frågor via e-mail. Har du olika problem eller tvekar inför val av hårddisk till CAF så finns en del råd på min hemsida (visserligen på engelska, men det brukar inte välla några större bekymmer).

??? I CAF blir det digitalt ljud eller ibland någon gammal raderad audioinspelning som hörs istället för det jag spelade in nyss.

!!! Det finns lite "lustiga" buggar i pro-

grammet och detta är en av dessa. Du slipper problemet om du före varje inspelning byter spår fram och tillbaks en gång (om du ska spela in på spår 1 så byter du till ett annat – exempelvis spår 4 – och sedan tillbaks till spår 1 igen). Nu kan du spela in som vanligt och det du vill spela in kommer verkligen att spelas in.

??? Direkt efter en inspelning hörs ibland bara digitalt ljud även efter att "spårbytesmetoden" ovan har tillämpats.

!!! Detta beror på att CAF ibland får för sig att "hänga" DSP:n. Du åtgärdar det

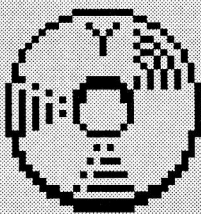
genom att välja "Reset Devices" i menyerna. Efter detta kommer ljudet att låta som det ska igen.

??? Kan man spela in åtta spår samtidigt i CAF med hjälp av ADAT-interfacet eller JAM-IN8?

!!! Nej, tyvärr inte. CAF kan bara hantera ett eller två spår in och enda sättet att spela in åtta spår är med hjälp av programmet ADATREC som följer med CAF2,06-uppdateringen. Där spelas spårerna in som fyra stereospår som sedan kan importeras i "Poolen" i CAF och därigenom användas vidare. Nackdelen med detta är att det blir svårt att synka ihop det med befintlig midimusik. Det finns andra program, som t.ex. AudioTracker och Quincy, som kan spela in flera spår samtidigt, men de är också begränsade på olika sätt och spelar in ljudet i andra format än det som hanteras av CAF.

??? Hur får man ut de åtta spåren separat från CAF?

!!! Från version 2,0 av CAF finns stöd för alla befintliga D/A-omvandlare. Man kan använda JAM8 (åtta balanserade utgångar), FAD 8OUT (åtta obalanserade utgångar) eller FA-8 (åtta obalanserade utgångar). Jag rekommenderar i första hand JAM- och FAD-burkarna eftersom de är svensktillverkade, har bättre ljudkvalitet (jag har aldrig gjort något A/B-test själv, men enligt andras erfarenheter låter de något bättre och har jämnare frekvensgång) och för att de, otroligt nog, ändå är billigare. "Köp en – jag har en själv".

Bränna CDs för läsning i PC

??? Problem med bränning av CD-skivor som ska gå att läsa i en PC – vad är det för fel?

!!! I CDRecorder måste man först ange att skivan ska vara DOS-kompatibel (annars kommer PC:n att hitta alla mappar, men inget innehåll i dem). Eftersom det rör sig om en dataskiva så måste den dessutom brännas via en "image", dvs att programmet mellanlagrar hela CD:ns innehåll på en tillräckligt stor hårddiskpartition före bränningen. Detta måste göras eftersom Falcons filsystem är för långsamt för att kunna göra bränning direkt från hårddisken när man ska bränna dataskivor. En sak som vållar lite bekymmer är det faktum att programmet är gjort av tyskar, vilket innebär att det inte går att använda Å eller å i mapp- eller programnamn, så alla sådana måste döpas om (jag har klagat på detta hos SoundPool, så vi får se vad som händer i nya versioner). En annan sak som är lite irriterande är att inga extensioner (dvs de tre tecknen efter punkten) kan användas i mappar, utan dessa måste döpas om. Om det gäller audiofiler som är inspelade med CAF så bör man tänka på att Cubase VST på PC inte kan använda filer som har spelats in i 16-spårsläget, utan sådana måste omvandlas i CAF innan det är lönt att bränna dem på CD. Följer man dessa råd så fungerar det utan problem. Man behöver inte vara orolig för att skivan bränns som DOS-kompatibel – eftersom det fortfarande är en vanlig ISO9660-skiva så är den givetvis läsbar i Falcon också.

Varför blir det klick i mina audio-inspelningar i CAF?

!!! Vanligast är att hårddisken är fragmenterad och alltså behöver defragmenteras (t.ex. med Diamond Edge). Ett annat vanligt problem är att din Falcon inte har fått någon CPU-klockmodifiering gjord, eller kanske rent av behöver en annan modifiering än den som har gjorts. Har du lödvana så är det ingen svår operation, men känner du dig det minsta osäker ska du låta någon annan göra det eftersom risken finns att du annars skadar moderkortet allvarligt. Beskrivning på tre olika modifieringar finns på min hemsida ("Troubleshooting"-sidan) och tyvärr kan man inte säkert säga vilken som fungerar i just din dator, utan man får prova dem en efter en.

Ska man använda A/V-hårddiskar för audioinspelning i CAF?

!!! Både ja och nej. A/V-diskarna har en stabilare överföring (alltså säkrare att en jämn hastighet hålls) än vanliga hårddiskar men egentligen är det mest kritiskt när man spelar in video och det hinner inte Falcons SCSI-port hantera. Audio håller en mer blygsam hastighet och då har man ingen nytta av en A/V-disk. Men trots det kan det vara idé att ha en eftersom vissa tillverkare låter hårddiskarna göra något som kallas

kalibrering medan de jobbar. Under kalibreringen sjunker överföringshastigheten drastiskt och orsakar då meddelandet "HD too slow" från CAF eftersom det inte går att läsa tillräckligt snabbt för att klara uppspelningen av audio. CAF stannar då helt, vilket inte är så kul. A/V-diskarna kalibrerar aldrig under användning, så där finns inte denna risk. Dock har många tillverkare aldrig använt denna typ av kalibrering, så oftast kan man använda en icke-A/V hårddisk utan några som helst problem.

Efter att jag uppdaterade CAF blev utgångarna fel och spakarna i mixern har ingen effekt på ljudet.

!!! Detta är en tabbe av programmerarna. I de mixermaps och DEF.ALL som har medföljt någon tidigare version har det funnits felaktiga inställningar som gör att funktionen för alla reglage skickas till "Sampler" istället för den riktiga inställningen, som är "DSP". Du kan ändra inställningen på alla reglage genom att göra denna inställning själv, eller genom att beställa en uppdatering från någon återförsäljare mot en kopierings/hanteringskostnad – då vet du att alla delar i programmet fungerar som de ska.

CAF vägrar fungera när jag har igång DAT:en.

!!! Olika DAT:ar fungerar på olika sätt och det troligaste är att du har skapat en digital loop. System kan reagera olika på digitala loopar – ibland står de bara still, ibland kan hastigheten gradvis öka eller gradvis minska – allt beroende på att varken programmet eller DAT:en (eller ADAT:en, MD-portan eller vad det råkar vara) kan bestämma sig för vilken som är Master. En digital loop blir det om du har både digital in och digital ut kopplat samtidigt mellan DAT:en och S/Pdif-interfacet – om DAT:en inte har en switch mellan exempelvis Analog/Optisk/Koaxial in. Finns en sådan switch är det betydligt enklare att undvika digitala loopar utan att behöva koppla in eller ur kablarna.

Till nästa nummer ska jag försöka bättra mig och skriva en artikel – frågan är bara vad den ska handla om. Kom gärna med tips om vad du vill veta mer om. Annars kan det ju också vara så att jag blir så överhopad av frågor att det blir en till frågestund – den som lever får se.

Se till att höras tills vi hör igen – spela på. ■

CLAES HOLMERUP

claes.holmerup@mailbox.swipnet.se

http://come.to/claes.holmerup

Tvåspelarspel utan hitfaktor

Året är 2000 någonting. Man har koloniserat månen och tagit med sig några saker från jorden som ett minne från den gamla tiden. En viss sak är speciellt viktig. Ingen kommer ihåg vad det är för något, men vetenskapsmännen tror att det är någon sorts kalkylator. Det är en grå låda med bokstäverna F-A-L-C-O-N skrivna på. Den förvaras i en byggnad med AI-kontrollerat försvarssystem. Men det finns ett hot. Några onda varelser försöker förstöra lådan. Hela Tfosorcim Galaxen har samlat en attackflotta för att inta månen. Ekonomin på jorden är svag, så försvarsbyggnaden får klara av problemet själv. (Det är här du kommer in i bilden). Ditt uppdrag, om du accepterar det, är att försvara byggnaden mot rymdvarelser. Tron på datorhistorien ligger i dina händer.

Corsair är för två spelare, den ene rör sin kanon i sidled längst ner på skär-

men, den andre rör sin lodrät på höger sida av skärmen. Man kan skjuta rakt eller snett. Det man skall skjuta på är rymdvarelser av alla olika typer, från slemballor till blommor. Dom brukar ge 50 poäng, men om man skjuter den andre spelaren får man 500 poäng. Det finns en hake med att skjuta på varandra, man har gemensamma liv. Rymdvarelserna kommer uppifrån mot spelare ett och från vänster mot spelare två. Om man låter en rymdvarelse komma ända fram till väggen/golvet är man ganska hjälplös, därför bör man samarbeta. Den andre spelaren kan nämligen skjuta monster som är på din sida. Tråkigt nog kan man inte spela enbart själv, inte ofta jag hittar någon att spela med. Grafiken är enkel men tydlig, ljuden är roliga och musiken är bra. Kontrollen är ok, men man tröttnar mycket snart på spelet. Även om det blir svårare hela tiden är Corsair

inget spel man sitter så länge med. En ny sorts spel, men som sagt ingen jättehitt.

Spelet som är shareware kostar 50 kronor att registrera.

FABIAN MOSSBERG

CORSAIR

Pris: Shareware (50 kr), registreras hos Mandus Skön, Stora Beddinge 387, 231 98 Klagstorp.

Betyg:

Grafik:3
Kontroll:4
Ljud:4
Spelkänsla:2
Varaktighet:1
Totalt:2,5

Så här kopplar du Falken till olika SKÄRMAR

Artikeln om hur man bygger en RGB-koppling mellan Atari ST/STE och en TV med SCART-anslutning i förra numret gav upphov till förfrågningar om hur man gör motsvarande med en Falcon. Här beskrivs några lösningar på anslutningsproblem mellan en F030 och olika monitorer.

Falkens videoport är en 19-polig D-sub hane och kräver följdriktigt en motsvarande hona på kabeln. De signaler som är väsentliga är utskrivna i skiss 1.

Observera att skissen i Falconmanualen är felaktig vad gäller numrering. Ovanstående är korrekt. Använd skissen här som mall för vad som ska lödas på vilken pin, den visar lödsidan på kontakten i kabeln (19-polig D-sub hona). r du osäker så står siffermarkeringar i själva plasten mellan hålen.

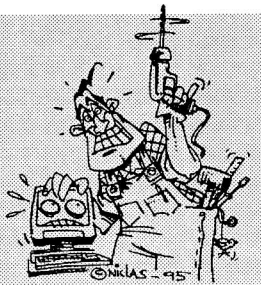
Signalerna M0 och M1 är kodningar som talar om för datorn vilken typ av skärm man kopplat till. Båda är i utgångsläget höga (ettor) och måste jordas för att bli låga (nollor). De olika möjligheterna ses i tabellen i skiss 1.

Falcon till TV-SCART (alt. 1)

En kabel som kan fungera som nödlösning för den VGA-löse, för den som besöker en annan Falcon-ägare och inte vill släpa med sig skärm, eller för den som helt enkelt vill använda de upplösningar som TV:n erbjuder. Om du har sett någon annan beskrivning så behöver den inte vara fel. Det går att koppla på flera olika vis till SCART'en!

Var noggrann!

Som vanligt kan vi inte stå för följderna om du skulle löda fel eller åsaka din dator fel på grund av felaktigt handhavande. Var noggrann och dubbelkolla alltid innan du använder den utrustning du gjort. Fel använd kan den garanterat orsaka problem med din Atari. Känner du dig inte säker vid lödkolven, köp istället kontakterna av Martin.

SCART-kontakten har ett eget, unikt utseende. På skiss 2 visas lödsidan på kabelns hane med de signaler som är viktiga för våra syften. Det är sällan samtliga signaler används på en SCART, olika behövs för olika syften.

Följande material behövs för att bygga denna kabel:

19-polig D-sub hona (för kabelmontage), med kåpa. SCART-hane, för kabelmontage och lödning. Kabel, 8 ledningar, liten ledningsdiameter, 2-10m (efter behov), skärmning ej nödvändig. 2st 330-ohms motstånd (vanliga, "kvartswatts")

Jag brukar linda ett antal varv eltejp runt kabelns ändrar, inne i kåporna. Avlastar lödningarna från påfrestningar och gör att kabeln inte "spelar" i kåpöppningen.

Kopplingen mellan D-sub honan i Falconändan och SCART-hanen i TV ändan ser ut som på skiss 3.

Synkroniseringssignalerna går via var sitt 330-ohms motstånd, sammanförs efter motstånden och matar sedan både VBL- och C- synk ingångarna på SCART'en. Motstånden löder du lämpligtvis direkt i den 19-poliga kontakten,

så räcker det med en tråd för vidare koppling till SCART-sidan.

Precis som på ST-seriens koppling går det bra att utelämna +12V signalen (som INTE är belastningsbar!) och istället slå om till SCART mottagning via fjärrkontrollen. I så fall kan du använda den överblivna ledningen till ytterligare en jordledning (se skiss 3a).

Eftersom vi kopplar till en TV ska både M0 och M1 vara höga och eftersom de ju är det från början behöver vi inte göra något med dem!

Falcon till Video-SCART

Den som vill kunna spela in bilder på videon, exempelvis förtexter till födelsedagsvideon, eller bara en helsvart skärm innan filmen, behöver en annan variant av SCART-kabel.

För videoinput krävs bara två signaler, tre om man vill ha med ljud. Här kan man även låta ljudet kopplas direkt från Falkens speciella ljudutgång. Se skiss 4.

Det finns videoapparater som har andra anslutningar än SCART för detta, men varianterna är så många att jag helt enkelt avstår! Jag testat alla byggen jag beskriver och det tar, som ni förstår, tid. Sedan kan vi inte fylla hela utrymmet med kabelbeskrivningar heller! Dock kan jag hjälpa till i speciellt kniviga fall. Skriv till mig i så fall.

Både TV och video (F030 till TV-SCART, alt. 2)

En kabel som ger såväl en bra RGB-bild som att det går att spela in på video med den, presenteras på skiss 5.

Så varför inte presentera bara denna lösning? I första hand för att bilden enligt alternativ 1 är skarpare och stabilare. Vill man inte bygga två kablar (en för TV, en för video) kan ovanstående vara en bra lösning.

Falcon till Commodore 1084S

Följande material behövs: 19-polig D-sub hona, för kabelmontage, med kåpa. 9-polig D-sub hane, för kabelmontage, med kåpa. Kabel, 8 ledningar, liten ledningsdiameter, 2-10m (efter behov), skärmning ej nödvändig.

Commodore 1084S har en 9-polig D-sub hona i chassit med pinout enligt skiss 6.

Dessutom finns separata ingångar för vänster och höger ljudkanal i chassit. Förslagsvis bygger man en kabel från Falkens audioutgång till skärmens audioingångar. I så fall skippar man kopplingen till separat audioingång i skissen nedan.

Vill man ansluta sin Falcon till en Commodore 1084S RGB-skärm så kopplar man på följande vis (se skiss 6a).

Det verkar inte spela någon roll om man kodar denna skärm som TV eller som "ST-Color". Alltså behöver du inte göra förbindelse mellan p10 och p18 på Falconsidan.

Om du ändå inte får någon bild kan du börja trycka på omställningsknapparna på baksidan av skärmen. Skärmen kan ju ta en massa olika signaler och dessutom via olika kontakter!

Falcon till VGA

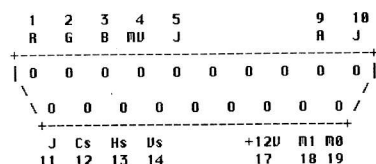
Är det fortfarande någon falkägare som inte skaffat denna adapter än? För fullständighetens skull tar vi med den också. I VGA-ändan har vi en 15-polig, high-density, D-sub hona. Passa på att skaffa också de sexkantiga inskruvningsbitarna som monitorhannens skruvar passar i. Fysiskt kan adaptern realiseras genom att byggas in kåpan för den 19-poliga D-sub honan. I ändan där kabeln ska komma ut förstöras man hålet så att den 15-poliga kontakten får plats. Så får man en nätt liten adapter. Fast enklare är att helt enkelt ha 20cm kabel mellan kontakterna!

Signalerna på lödsidan av D-sub honan se du på skiss 7.

Skärmd kabel bör användas, skärmningen ska jordas bara i ena ändan! Det är också nödvändigt att verkligen ansluta p5,6,7,8 till jord. Eftersom vi rör oss med högre frekvenser på VGA, blir det också lättare störningar!

Kopplingen ska se ut som skiss 7a. Tänk på att äldre VGA-skärmar inte all-

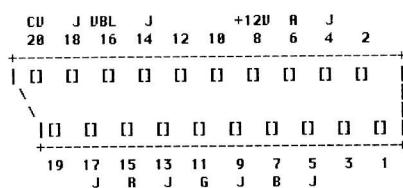
Skiss 1.

R = Röd
G = Grön
B = Blå
AU = Monochrome Video
J = Jord
A = Audio
Cs = Composite Sync/Composite Video
Hs = Horizontal Sync
Us = Vertical Sync

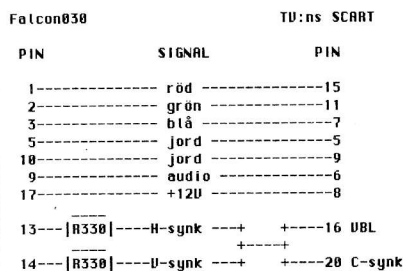
A1 A0
0 0 ST Mono (SM 124, SM125a)
0 1 ST Color (SCC1224 n.f.l.)
1 0 UGA (Diverse UGA-skärmar)
1 1 TV (TV via SCART)

Skiss 2.

CU = Composite Video
UBL = Vertical Blanking

Skiss 3.

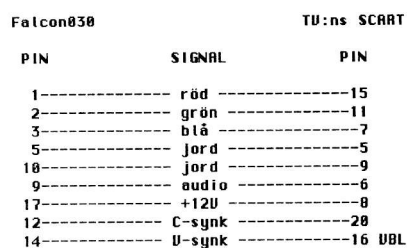
Skiss 3a.

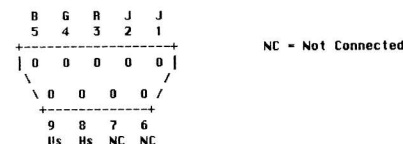
Skiss 4.

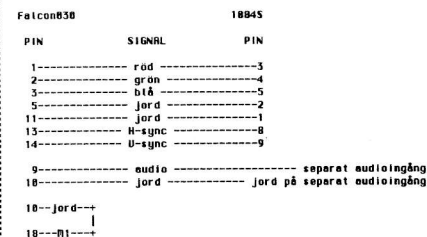
Skiss 5.

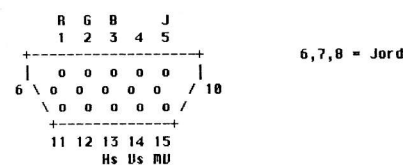
Skiss 6.

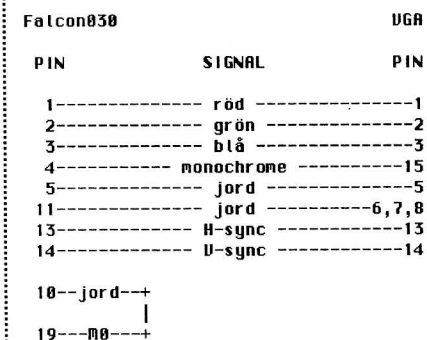
Skiss 6a.

Skiss 7.

Skiss 7a.

tid tål att "blåsas upp" med program som ökar upplösningen. Du kan faktiskt förstöra din skärm! Nyare SVGA-skärmar tål mycket, men inte vad som helst. Ser du att det flimrar så stäng av och prova med andra inställningar.

Falcon till SM124 och SC1224

Om du vill använda dina gamla originalskärmar, SM och SC från Atari, samt om du redan har en adapter från ST-seriens 13-poliga kontakt till andra varianter av monitorer, så kan nedanstående adapter vara rätt väg från skärm till dator.

Den 13-poliga DIN kontakten är densamma som i ST-seriens monitorkontakt i datorchassit, fast för kabelmontage. Se skiss 8.

Här krävs fler ledningar än i de andra exemplen, men det går bra att göra specifika adapterar för varje skärm, exvis för endast SM124:an. I så fall skippar man ju R,G,B-signalerna och +12V. Det övriga kvarstår. Vill man bara använda SC1224:an behöver man inte +12V, "monochrome detect" och "monochrome video".

Vid det här laget har väl den uppmärksamme läsaren fått en hum om hur han kan göra egna kopplingar på ej beskrivna skärmar? Skicka gärna dessa till AM eller till mig på nedanstående adress!

Samtliga komponenter kan köpas i väl sorterade elektronikaffärer. Den som inte vill bygga själv kan beställa kablarna från mig.

Denna artikel kan också fås i elektronisk form, via e-post. Skicka ett kort e-mail till nedanstående e-adress som säger att du vill ha artikeln skickad till dig, det kostar inget. Även den som har "riktig" fax kan få den överskickad.

MARTIN GRAITER
gaiter@starmail.com

Skiss 8.

Falcon030 13p DIN hona

PIN	SIGNAL	PIN
1-----	röd	7-----
2-----	grön	6-----
3-----	blå	10-----
4-----	monochrome video	11-----
5-----	jord	13-----
9-----	audio	1-----
13-----	H-sync	9-----
14-----	V-sync	12-----
17-----	+12V	8-----
19---M0---	(mono detect)---	jord---4
10---jord---		
18---M1---		

SyQuests EZFlyer 230

kontra

Iomegas ZIP-drive

Vilken drive lagrar mest för pengarna?

Vilken drive är snabbast?

Vilket är det bästa köpet?

Jag har inte haft möjlighet att testa Iomegas ZIP-drive, som väl får anses vara den hårdaste konkurrenten till SyQuests EZFlyer 230, utan jag har i huvudsak utgått från information från företagets hemsidor, produktblad och en intervju med Claes Holmerup. ZIP-driven kostar mindre än hälften mot EZFlyer 230 och lagrar mindre än hälften så mycket som EZFlyer 230.

ZIPen är storleksmässigt likvärdig med EZFlyer 230 med den skillnaden att ZIPen är något tunnare. Båda maskinerna använder 3,5 tum stora skivor, där ZIPens skivor är dubbelt så tjocka som en vanligt diskett, EZFlyer 230s skivor är ca fyra gånger så tjocka som en vanlig diskett.

Vilken enhet är snabbast?

EZFlyer 230 är snabbare, 2,4 MB/s mot ZIPens 1,4 MB/s. På EZFlyer 230 kan man välja vilket SCSI ID-nummer som helst, i motsats till ZIP-driven där endast SCSI ID 5 och 6 kan användas. Valet av ID på ZIPen sker med hjälp av en omkopplare på baksidan, till skillnad mot EZFlyern där valet av SCSI ID sker med utmatningsknappen.

EZFlyer 230 känner själv av om den skall avsluta (terminera) SCSI-kedjan med det inbyggda motståndet eller ej. På ZIPen måste användaren själv aktivera det inbyggda motståndet med omkopplaren på baksidan. En stor fördel för ZIP-driven ligger inte i enheten själv utan i Iomegas utomordentliga hemsida. Där finns inte bara nödvändig information om

Iomega och dess produkter utan tekniska specifikationer som är klart utförligare än SyQuests. På Iomegas hemsida finns dessutom en medlemsklubb för ägare till Iomegas produkter.

Prisjämförelse

Till båda hårddiskarna kan man köpa till en behändig transportväska, i de fall man flyttar runt sin hårddisk mycket. Priset för en ZIP-skiva på 100 MB är ca 125 kronor vilket blir ca 1,25 kronor per MB. En skiva till en EZFlyer 230 går på ca 320 kronor vilket blir ca 1,39 kronor per MB. ZIPen kostar ca 1.700 kronor vilket ger en initialkostnad för de första 200 megabyten på ca 9,12 kronor. EZFlyer 230 kostar ca 2.995 kronor vilket ger en initialkostnad för de första 230 megabyten på ca 13 kronor.

Som sammanfattning kan man alltså säga att om priset är det viktigaste är Iomegas ZIP-drive det bästa köpet. Sysslar man med musik eller i övrigt väldigt stora filer, är EZFlyer 230 det bättre valet, på grund av sin snabbhet och större lagringskapacitet. ■

JONAS MÖLLER NIELSEN

Det kompletta EZFlyer-paketet

Saker du inte visste om Jaguaren

Magnus Bengtsson tar dig bakom kulisserna och berättar om Ataris hemliga projekt, samarbeten och utvecklingsmetoder...

Visste du t.ex. att IBM hade ett kontrakt med Atari värt 500 miljoner dollar. I detta kontrakt ingick att IBM skulle sätta ihop, paketera och distribuera Jaguarenheter. Tillverkningen skedde på Charlotte, en NCanläggning. I mitten av 1994 började Jaguarenheter även att tillverkas av Comptronix i Colorado Springs.

Jaguarens kretskort tillverkades och sattes ihop av en filial till IBM. Därefter testade och paketerade IBM själva. När detta var klart skickades de färdiga enheterna till Atari. IBM hade inte någon som helst medverkan i hur Jaguarens chip skulle se ut.

Martin Brennan och John Mathieson var de som först började rita och fundera på hur Jaguaren skulle se ut. Martin och John hade ett eget företag som de startade 1986 och de kallade detta för Flare 1. De lyckades designa en mycket originell spelkonsoll som använde sig av två processorer i stället för en, vilket var brukligt annars. För att kunna utveckla sitt projekt ytterligare behövde de båda visionärerna pengar. Det var då Atari kom in i bilden. Atari tyckte att projektet hade en framtid och gick med på att samarbeta med Flare 1. För att poängtera sin fusion med Atari bytte de namn på företaget till Flare 2.

Allt medan arbetet fortskred blev Atari mer och mer medvetna om att det var en grym maskin de höll på att tillverka. Deras starkaste hot på den tiden var Nintendos SNES och Segas Mega-drive. Hela arbetet från start tog tre år. Även Time-Warner fick upp ögonen för Jaguaren. Därför skaffade de sig en licens som gav dem tillåtelse att använda Jaguarens hårdvara i sina arkadenheter. Deras "Jaguar" kom dock att bli något modifierad. Den hade mer minne, en hårddisk, samt lite andra små förändringar. De spel som

använder sig av denna speciella Jaguar är Area 51 och Maximum Force.

Ataris Panther

Ibland har man kunnat läsa om ett system kallat Panther, tillverkat av Atari. Detta var ett 32-bits TVspel som Atari utvecklade parallellt med Jaguaren. Men arbetet med Jaguaren gick så pass bra att man inte ansåg det vara lönt att ge ut Panthern. Om man hade gett ut Panthern skulle Jaguaren ha följt den bara två år senare. Och då skulle inte Panthern ha fått särskilt bra stöd från någon speltillverkare.

Det har också ryktats om en Jaguar II. Det skulle vara en kombinerad Jaguar/Jag-CD. Den skulle också vara drygt fyra gånger snabbare än PSX, samt helt bakåtkompatibel med den första Jaguaren.

Spel till bl.a. Nintendo 64 måste

köpas i speciella versioner för att fungera; PAL eller NTSC. Detta kan givetvis avhjälpas med en adapter. Adapter eller övrigt trams behövs dock inte för att kunna spela Jaguarspele. Om spelet är bra programmerat ska det i bootningsögonblicket känna av om det är en NTSC- eller PAL-apparat. Däremot måste en Jaguar köpt i t.ex. USA modifieras något för att fungera i Sverige. Det är då främst strömförsörjningen som måste ses över.

Utvecklingspaket

Vad fanns det då för spelutvecklingspaket för Jaguaren? Jo, det fanns två stycken, ett för Ataris TT030 samt ett för IBM/PC. Grafiken kunde göras på vilken dator som helst, vare sig det var en Mac eller en Atari. Wavefront utvecklade ett program kallat "GameWare" som blev det officiella programmet för att göra 2D/3D-effekter. Även tredjepartstillverkare kunde licensiera programmet och använda det i sin produktion. Om man ville införskaffa sig ett helt utvecklingspaket kostade det ca 9000 dollar vilket är ca 70 000 skr för Ataris TT030. Om man däremot använde sig av en PC kostade paketet ca 59 000 skr.

Om man ser till de priser som Atari tog för sitt utvecklingspaket, kan man förstå att Roine Stenberg (se tidigare nummer av AM) utvecklade sin egen Jaguarserver. Detta till ett pris av 3200 skr, komplett med Jaguar och dokumentation. ■

MAGNUS BENGTSSON

Atari's
combo
CD/Jag unit.
An all-in-one
machine could
well go on sale late
'95, early '96

PD-BIBLIOTEKET

Vad är Public Domain?

I huvudsak är det program där författaren tillåter fri kopiering utan anspråk på pengar eller upphovsrätt. Med det finns också andra former, t ex **Freeware**, där författaren äger upphovsrätten (dvs du får inte ändra eller sälja programmet) men ändå tillåter fri spridning. **Shareware** är nog det vanligaste i dessa dagar, och dess idé är att man först testat programmet och sedan betalar om man tänker använda det mera. Betalning/registrering kan ske direkt till programförfattaren eller via "ombud".

Villkor

PD-program är gratis. Det vi tar betalt för är det urvalsarbete vi gör, inköp av tomdisketter och PD från andra bibliotek, telefonkostnader vid nedladdning från Internet eller andra nät, samt distribution. Trots all eftersträvan går det inte att garantera att alla disketter fungerar när de kommer fram. Skulle en diskett vara defekt när den når dig, kontakta oss omgående så får du en ny. Får du problem med något program försöker vi naturligtvis hjälpa dig så långt det går. Vi förbehåller oss rätten att ändra på diskettens innehåll eller helt ta bort dem. Hittar du något som inte är PD på en diskett, kontakta oss. Har du gjort ett eget program eller hittat något som du vill vi ska ta med i biblioteket, så att andra Atari-användare kan använda det? Skicka det till oss, tillsammans med en beskrivning.

Alla disketter på en diskett

Vår katalogdiskett innehåller en komplett och aktuell förteckning över alla PD-disketter, samt vårt medlemsregister (endast för medlemmar). Du beställer den från SAK genom att betala **15 kronor** till postgiro **649 73 54 - 8**, eller skicka frimärken.

Låga priser

Priset för en diskett är **25 kronor** för medlemmar och **30 kronor** för ickemedlemmar. HD-disketter (till Falcon) kostar **30** respektive **35 kronor**.

Så här beställer du

Använd Postens inbetalningskort till postgiro. Skriv tydligt ner vilka disketter du vill beställa, räkna samman beloppet och betala till **Svenska Atariklubben**, postgiro nr **649 73 54 - 8**. Skriv hela diskettens namn, t ex **"SAK 364 STOSSER 1"**, samt ditt namn, adress, telefonnummer och medlemsnummer. **Texta tydligt**, tack!

Leveranstid

På grund av att vi samordnar utskicken för att få lägre kostnader, kan det ta upp till två veckor innan disketten kommer fram. Oftast kommer den tidigare, men vi ber dig ha visst överseende.

► Nya PD-disketter

Bilder av formatet img, pi3, bmp, gif, jpg:

SAK 543

Fraktaler.

SAK 544

Blandat.

SAK 545

Blandat 2, bilar, stjärnor, mm.

► Övriga PD-disketter

Vi påminner er om höjdpunkter i vårt PD-bibliotek. Passa på att beställa nu, eller direkt under Nordic Atari Show 1998!

SAK 509 MAGIC

Olika program för MagiC: **ALARM**: en enkel alarmfunktion. **APP_LIST**: ger en lista över de program som körs, typ (APP/ACC etc), deras id samt ledigt och använt minne. **ARRANGER**: ordnar alla fönster som plötsligt blir för många när du multitaskar. **BIRTHDAY**: påminner dig diskret om dina vänners födelsedagar. **DELU_A_B**: tar bort u:\a och u:\b som MagiC hela tiden irriterande nog letar efter. **MPATCH10**: gör så att MagiC slutar att leta efter intern IDE-drive (Falcon), vilket snabbar upp startmomentet. **OEP_070**: Object Exchange Protocol, funktion för att i olika program kunna ändra objekt som är relativa med andra program (ungefär som OLE i Windows). **RDX_FS**:

dynamisk ramdisk som xfs-fil. **STEWART**: ändrar utseendet på arbetsmiljön, med t.ex. gråa menyer, snurrande dialogrutor, rundade hörn i dialoger mm.

SAK 511 MAGIC

Demoversion av MagiC för PC. Körs under Windows 95 eller NT. Pentium med 16 MB minne och några MB på hårddisken rekommenderas.

SAK 513 CALAMUS SL

Demomoduler för Calamus SL 93 & 94: **BARCODE** Barcode-modul: gör streckkoder, **BRIDGE** Bridge-modul: exportera/importera i bitmap/vektor mm, **FILTER** Filter-modul, **LINEART** Lineart-modul, **MASKEN** Maskerings-modul, **MERGE** Merge-modul, **PAINT** Rit-modul, **PLOT** Plot-modul, samt **TIFFDEMO** TIFF-printerdriver (fun-gerar även under SL'95).

SAK 518

COPS: Ny kontrollpanel till Atari som jobbar med CPX:er. Fungerar på alla maskiner och operativsystem. Stöder drag and drop. Använder mycket lite av minnet. **UKEX** ver. 4.5. Det definitiva programmet för att få svenska tecken på din dator och även kunna använda Alt+Shift. **HP_OPT**: Ett program för att optimera din hårddisk. Klarar även långa filnamn under MagiC, Mint, mm. **ZCONTROL**: Också en kontrollpanel för Atari som jobbar med CPX:er. Man kan ha flera olika fönster öppna sam-

tidigt, stöder drag and drop vilket gör att man kan "släppa" en CPX-fil på programmet så startar det.

SAK 520

GRAFTOOL: Ett mycket bra bildvisningsprogram som klarar de flesta format även från PC, Mac och Amiga. Trivs bäst med Falcon men fungerar även på andra maskiner och i alla upplösningar. Programmet innehåller olika finesser såsom dithering, mm. **TODO**: Ett program som hjälper dig att komma ihåg olika saker som du ska göra. Mycket enkelt att använda och minnessnålt. **1ST-GUIDE**: Detta är ett trevligt program som man kan använda för att visa olika filer med. Du kan ersätta visa/skriv-funktionen med detta program och på sätt få tillgång till fler funktioner än vad som annars erbjuds av Ataris egna funktioner. Klarar *.IMG(X/T), *.IFF, *.GEM, *.RSC, *.PNG, *.JPG, *.JPEG, *.MPG, *.MPE, *.MPEG, *.SAM och *.SND.

SAK 524

QUINCY: Demo på ett lättanvänt D2D/mixer-program. Support för JAM 8 gör det till ett program som även den kräsne användaren har glädje av. **ZERO-X**: ver. 1.51. Demo på ett program för "sample & groove"-edit. Har bland annat BeatSplit, Detune, TimeStretch, Filter, etc. ■

SVEN ERIKSSON
svemp@algonet.se

Mångsysslare med rätt att vara ordförande

Först vill jag tacka för det förtroende jag fått genom att ha blivit nominerad och sedan framröstad till ordförande för SAK på årsmötet 1998. Jag skall sätta stor kraft på att dämpa utvandringen från föreningen och se till att nya hittar till oss, helst flertalet av dem som lämnat oss 1996/97. Att synas utåt är väl min primära uppgift och här ser jag möjligheter att använda mig av de kontakter jag byggt upp via mina hemsidor och mitt engagemang på Internet.

Min Ataribana började i januari 1993 när jag behövde en dator för att klara studierna bättre. Jag läste då program- och systemutveckling på tre terminer. Vad jag behövde var kompilatorer för Pascal och C, samt dokumenthanterare med olika funktioner. Då jag också tog kurser i UNIX och datakommunikation, var behovet modem och någon form av UNIX-skall. Det visade sig snabbt att en PC eller Mac var lite väl dyr, även begagnade. När jag sedan var på B&W (känd affärskedja) i ett annat ärende och passerade avdelningen för data, spel och musik för att hitta billiga kassetband, får jag plötsligt se några lådor med Atari 520 STe. Snabbt surrade det runt mitt i huvud och många pussel föll på plats, det var ju en sådan maskin en kompis hade hemma, fast den hette 1040 någonting.

Expediten sa att det var en nyare modell, man hade t.o.m. lagt in 1 MB RAM i den och sedan följde det med åtta spel, Blood Money, Outrun, Indiana Jones m.fl. Då jag visste att min kompis många gånger poängterade att Atari inte bara är spel, visste jag att han säkert hade seriösa sharewareprogram, kanske kompilatorer. Ett samtal senare var det avgjort, jag åkte hem med en låda. Några veckor senare hade jag skaffat en begagnad hårddisk på 60 MB och 4 MB RAM. Utbildningen gick för övrigt väldigt bra, synd bara att jag inte hade fått igång GNU C/C++ med Mupfel som tolk i tid. Ingen hade sagt till mig att GNU C för Atari var väldigt minneshungrig, den hade dessutom precis släppts. Prospero C och Sozobon C fick duga. Intresset för Atari som plattform fortsatte efter utbildningen, jag hade upptäckt STraight BBS med ett 2400-modem och lärde känna en del andra användare med samma intresse, var passiv medlem i SAK intill idag.

Arbetar nu som nätverkstekniker, administrerar ett nät på 60 NT-workstations, tolv Win 3.11- och tre NT-servrar, samt två DEC OSF/1 Unix-servrar. Sex andra kontor är uppkopplade med eget nät, Intranet och MS Exchange Mail. Att komma hem efter arbetstidens slut och koppla av med min Falc är som en befrielse, lugnande som en halvtimme meditation. Denna harmoni kan bara störas av de båda döttrarna ett rum bort, som lyckats krascha Pippi Långstrump, Emil eller Tomb Raider II, på en välkänd datorplattform. På min upphottade Falc nyttjar jag till 80 procent Internetjänster från min leverantör, administrerar mina sex hemsidor och svarar på e-postbrev, läser artiklar på News och laddar hem det senaste i sharewareväg. Tyvärr har jag hittills aldrig varit direkt spelsugen under åren, märkligt egentligen. De bästa Atarispel jag prövat på är Captive, Canon Fodder och Vroom, trots Substation.

Kanske är jag mest känd på nätet för att det är jag som översätter ASH:s Internet-program webläsaren CAB, FTP-programmet Fiffi och e-post/news-hanteraren EMailer. En mängd andra program, främst för Internet är översatta av mig som multiprogrammet NEWSie för e-post, FTP och news, FTP-programmet aFTP, kommersiella webbeditorn HP Penguin Pro och även film- och animationspresenterarna M_Player, MP_STE och AniPlayer. Alla dessa program använder jag nästan dagligen, uppkopplingen mot nätet sköter PPP-Connect och STinG för mig. Falcondatorn har för övrigt försetts med Falcon eXtender 40 MHz, 12 MB RAM, två SCSI-HD på vardera 1 GB, samt Apple CD-ROM och en 17-tums bildskärm som Screenblaster III matar. Har helt lämnat N.AES nu och kör MagiC 5.20 med skrivbordet jinnee.

Det kommande året kommer att bli intressant för mig, min förhoppning är att träffa och kanske t.o.m. lära känna många av föreningsmedlemmarna, vara en värdig ordförande och ge mitt stöd till styrelsen att hålla ihop och bevara vår varma och trevliga förening, samt att hålla intresset uppe för våra 8-, 16-, 32- och 64-bitars datorer.

MILLE BABIC

atari@ebox.tninet.se

AtariMagasinet

NR 2/98 © 1998 Svenska Atariklubben

Ansvarig utgivare

Mille Babic (atari@ebox.tninet.se)

Chefredaktör

Ulf Högberg (ulftage@tripnet.se)

Andreredaktör

Rolf Johansson (rojo@tripnet.se)

IT- och nyhetsredaktör

Sebastián Gustin (gustin@ce.kth.se)

Tecknare

Niclas Österlin

Layout

Rolf Johansson

Gunnar Mossberg

Annonser

Bertil Jägar (annons@sak.nu)

Omslagsbild

XXXXXXXX

Tryck

Chalmers ReproService, Göteborg

Rippning av DesignBox, Stockholm

Upplaga

400 exemplar

Adress

AtariMagasinet

Box 11416

404 29 GÖTEBORG

Tel 031-709 76 34

Fax 031-336 39 73

Websida

<http://www.sak.nu/am>

Information

AtariMagasinet är medlemstidning för Svenska Atariklubbens medlemmar och ges ut med fyra nummer per år.

Material i form av insändare, artiklar eller frågor som du vill vi ska publicera emottages gärna. Texten ska vara i rent ASCII-format och skickas på diskett eller via modem till oss. Bilder kan skickas i IMG, GIF, TIFF, JPEG eller liknande format.

Tidningen redigeras med Calamus SL95 på en 24 MB Atari TT030.

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning återsänds försändelsen med den nya adressen på DENNA sida. Tack!

Returadress: SAK, Box 11416, 404 29 GÖTEBORG.

GÖTEBORGS
POSTREGION
Porto betalt
Porto Payé
P 410 829 300

B Förenings-
brev

Fortsätt stödja

ATARI®

Att du som medlem i SAK förnyar ditt medlemskap borgar för att Ataridatorn hålls vid liv. Som största, och troligtvis enda, Atariförening i Sverige håller vi liv i din favoritmaskin.

För futtiga 150 kronor per år får du fyra nummer av AtariMagasinet hem i brevlådan. Där kan du hänga med och lära dig mer om olika program och få tips och idéer.

Dessutom har du tillgång till en fullmatad BBS, service via medlemstelefon, ett PD-bibliotek fyllt med allt möjligt i programväg och du kan delta i kurser hos de olika lokalavdelningarna.

Vi arrangerar varje år Nordic Atari Show. Årets höjdpunkt då medlemmar och tillika Atariägare kan träffas för att utbyta erfarenheter, se nya program och till och med köpa utrustning eller programvara.

Alltså: håll liv i din Atari! Förnya ditt medlemskap i SAK när det går ut, och tipsa gamla Atariägare om föreningen.

Tillsammans är vi starka!

För mera information om hur du blir medlem, se sidan 4 inne i tidningen.